

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläinjalostustoiminnasta, eläinsuojelulain muuttamisesta ja hevostaloslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eläinjalostustoiminnasta, johon koottaisiin säännökset jalostukseen käytettävistä eläimistä pidettävästä kantakirjasta ja sitä pitävästä yhteisöstä sekä jalostukseen käytettäviä eläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskevista asiakirjoista. Laissa säädettäisiin ensinnäkin kantakirjaa pitävistä yhteisöistä ja niiden hyväksymisestä ja tehtävistä, kantakirjaan merkitsemisestä, ohjesäännöstä sekä polveutumistodistuksesta ja tunnistusasiakirjasta. Lakiin otettaisiin lisäksi säännökset jalostukseen käytettävien eläinten ja niiden sukusolujen ja alkioiden tuonnista, viranomaisen tehtävistä sekä muun muassa viranomaisen tietojensaantioikeudesta ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta. Lain tasolle nostettaisiin maa- ja metsätalousministeriön päätösten tasolta tiettyjä eläinten jalostusta ja elävien jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahan- tuontia koskevia säännöksiä. Esityksen tar-

koituksena on selkeyttää lainsäädäntöä ja saattaa sääntely vastaamaan perustuslain vaatimuksia. Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi voimassa oleva kotieläinjalostuslaki sekä hevostaloslain säännökset niiltä osin, kuin ne koskevat hevosten jalostustoimintaa ja tuontia maahan.

Eläinten keinollisen lisäämisen harjoittamisen luvanvaraisuudesta ehdotetaan luovuttavan. Tästä johtuen eläinsuojelulakiin ehdotetaan otettavaksi säännös eläinten keinollista lisäämistä harjoittavien kelpoisuudesta kuitenkin siten, että kotieläinjalostuslain tai hevostaloslain nojalla myönnetty lupa eläinten keinollisen lisäämisen harjoittamiseen oikeuttaisi edelleen harjoittamaan aiemmin myönnetyn, lain voimaan tullessa voimassa olevan luvan mukaista eläinten keinollista lisäämistä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
Kotieläinjalostuslaki.....	4
Hevostalouslaki.....	6
Kantakirjaa pitävät yhteisöt.....	6
Keinollisen lisäämisen harjoittaminen.....	8
2.2 Euroopan unionin lainsäädäntö.....	9
2.3 Nykytilan arviointi.....	11
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	12
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	13
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	13
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	14
4.3 Vaikutukset toimijoiden asemaan.....	14
5 ASIAN VALMISTELU.....	14
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	15
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	15
1.1 Laki eläinjalostustoiminnasta.....	15
1 luku Yleiset säännökset.....	15
2 luku Kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksyminen, ohjesääntö ja kantakirja.....	16
3 luku Jalostukseen käytettäviin eläimiin ja niiden sukusoluihin ja alkioihin liittyvät asiakirjat sekä niiden tuonti.....	20
4 luku Viranomaiset.....	22
5 luku Valvonta ja hallinnolliset pakkokeinot.....	23
6 luku Erinäiset säännökset.....	25
1.2 Eläinsuojelulaki.....	27
1.3 Hevostalouslaki.....	28
2 VOIMAANTULO.....	30
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	30
LAKIEHDOTUKSET.....	32
1. Laki eläinjalostustoiminnasta.....	32
2. Laki eläinsuojelulain muuttamisesta.....	38
3. Laki hevostalouslain muuttamisesta.....	39
LIITE.....	41
RINNAKKAISTEKSTIT.....	41
2. Laki eläinsuojelulain muuttamisesta.....	41
3. Laki hevostalouslain muuttamisesta.....	42

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Kotieläinjalostuslaki (794/1993) tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1994. Lain tarkoituksena oli yhdenmukaistaa kotieläinjalostusta koskevat kansalliset säännökset Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen sisältyvien kotieläinjalostusta koskevien Euroopan yhteisön direktiivien ja päätösten kanssa. Samana ajankohtana kotieläinjalostuslain kanssa tuli voimaan hevostalouseläinlaki (796/1993), johon sisältyy myös säännöksiä jalostuksesta hevoseläinten osalta.

Eläinten jalostustoiminta voidaan määritellä eläinten perinnöllisen laadun kehittämiseksi haluttuun suuntaan. Eläinten geneettisen (perimää koskevan) jalostuksen tavoitteena on parantaa kotieläintalouden biologista ja taloudellista tehokkuutta kestäväällä tavalla. Eläimiä jalostettaessa on otettava huomioon myös eläinsuojelulliset näkökohdat sekä eläinten terveys. Jalostuksella voidaan vaikuttaa myös eläintuotannon ympäristövaikutuksiin. Kuluttajien lisääntyvät vaatimukset ja toiveet eläimistä saatavien tuotteiden laadusta ovat sekä haasteita että mahdollisuuksia eläinjalostustoiminnalle.

Tehokas jalostustoiminta perustuu jalostusohjelmaan, jonka avulla pyritään lisäämään tavoiteltuihin ominaisuuksiin vaikuttavien perintötekijöiden yleisyyttä tietyn jalostuspopulaation keskuudessa. Yleensä eläinrodulla tarkoitetaan saman eläinlajin keskuudessa esiintyvää ryhmää, joka poikkeaa perimään kytkeytyviltä ominaisuuksiltaan saman lajin muista ryhmistä. Tuotantoeläinten jalostustapana käytetään perinteisen rodunjalostuksen lisäksi myös risteytysjalostusta, jonka avulla tuotetaan tuotantoeläiminä käytettäviä risteytyseläimiä eli hybridejä. Jalostukseen käytettävien eläinten valinnassa on tärkeää seurata perinnöllisen vaihtelun muutoksia, mistä johtuen tehokas jalostusohjelma edellyttää riittävän suurta jalostuspopulaatiota. Perinnöllisen vaihtelun vähenemisestä aiheutuu usein ongelmia esimerkiksi alkupepärisrotujen geeniresurssien säilyttämisohjelmissa.

Jalostusohjelmaan sisältyvät ne tavoitteet, joihin jalostuksella pyritään. Tuotantoeläinten jalostettavia ominaisuuksia ovat esimerkiksi tuotanto- ja käyttöominaisuudet. Tuotanto-ominaisuudet liittyvät tuotannon biologiseen tehokkuuteen sekä eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden laatuun, kuten eläimen kasvuun sekä lihan ja maidon tuotokseen ja niiden koostumukseen. Käyttöominaisuuksien — kuten tautien vastustuskyky, rehunkäyttökyky ja ruumiinrakenne — kehittäminen alentaa tuotannon kustannuksia. Esimerkiksi lypsylehmien ja sikojen rehunkäyttökyvyn parantaminen alentaa maidon ja lihan tuotantokustannuksia ja vähentää samalla myös tuotannon ympäristövaikutuksia. Hevosjalostuksessa pyritään puolestaan yleensä parantamaan hevosten suorituskykyä ja rakennetta.

Jalostusvalinnalla pyritään löytämään ne yksilöt, jotka täyttävät parhaiten jalostusohjelman tavoitteet. Eläimet valitaan perinteisesti polveutumisen perusteella, joten tiedot eläimen vanhemmista ja esivanhemmista ovat jalostusvalinnan onnistumisen kannalta olennaisen tärkeitä seikkoja. Koska polveutumisen vaikutus jalostettaviin ominaisuuksiin ei ole suoraviivaista, eläinten jalostusvalinnan tueksi on kehitetty jalostusarvoa mittaavia menetelmiä, kuten yksilöarvostelu ja jälkeläisarvostelu. Edellytyksenä edellä mainittujen tietojen oikeellisuudelle on, että eläinten tunnistamisessa ja että niiden yksilö- ja jälkeläisarvostelussa käytetään luotettavia menetelmiä.

Jalostusarvojen laskenta perustuu tilastollisiin menetelmiin. Esimerkiksi suomalaisille lypsykarjarodun sonneille lasketaan tällä hetkellä jalostusarvon ennuste eli indeksi noin kuudestakymmenestä ominaisuudesta. Mainitut indeksit lasketaan pohjoismaisesta aineistosta ja että laskennassa on mukana suomalaisten sonnien ja lehmien tietojen lisäksi tanskalaisten ja ruotsalaisten sonnien ja lehmien tiedot. Sianjalostuksessa käytettäviä menetelmiä on esimerkiksi kantakoe, joka koostuu tuotanto-ominaisuuksien, teuraslaadun ja lihanlaadun indekseistä, joiden laskennassa käytetään niin sanottua eläinmalli-

BLUB-menetelmää (Best Linear Unbiased Prediction — "paras lineaarinen puolueeton ennuste"). Viimeksi mainitulla menetelmällä voidaan ennustaa indeksien avulla myös hevosten jalostusarvoa. Hevosten osalta indeksit muodostuvat kolmesta eri osasta: suvusta, hevosen omista tuloksista ja sen jälkeläisten tuloksista. Menetelmän tavoitteena on tasapainottaa hevosen suvun, hevosen oman menestyksen ja jälkeläisnäyttöjen osuutta siten, että mahdollista jalostusarvoa vääristävät tekijät neutralisoidaan.

Viime vuosina genominen arvostelu (eläimen perimäaineksen sisältävän DNA -tiedon hyödyntäminen) on yleistynyt nopeasti käytännön työvälineenä nautakarjataloudessa. Naudasta tuli vuonna 2009 ensimmäinen tuotantoeläin, jonka geenisekvenssi selvitettiin kokonaan. Nykyisin genomitestausta käytetään hyväksi keinosiemennyssonnien valinnassa sonniasemilla ja tilatasolla ensisijaisesti tehtäessä päätöksiä ja suunnitelmia siitä, minkä eläimen alkioita jalostukseen käytetään. Genomitestausta käytetään hyväksi myös valittaessa jalostukseen jätettäviä hiehoja. Genomitestin avulla voidaan saada jalostusarvon ennusteet kaikista jalostusarvosteltavista ominaisuuksista sekä selvittää, millaisia jälkeläisiä vasikka tulee todennäköisesti jättämään. Jalostusarvoja voidaan arvioida parhaiten alhaisen periytymisasteen ominaisuuksissa, kuten terveys- ja hedelmällisyysominaisuuksissa.

Eläinjalostukseen liittyy myös eettisiä kysymyksiä. Esimerkiksi eläinten rakenne- ja hedelmällisyysominaisuudet, sairauksien vastustuskyky ja luonne ovat periytyviä ominaisuuksia. Jalostuksen avulla on mahdollista vaikuttaa mainittuihin ominaisuuksiin sekä negatiivisesti että positiivisesti. Tuotantoeläinaineksen jalostaminen tähtää ensisijaisesti tuotannon tehostamiseen. Esimerkiksi nautojen tuotanto-ominaisuuksiin perustuva jalostaminen on kaksinkertaistanut maitotuotoksen viimeisten 40 vuoden aikana, mutta samalla nautojen elinikä ja hedelmällisyys on laskenut sekä aineenvaihdunta- ja jalkaongelmat lisääntyneet.

Edellytyksenä jalostustoiminnan tuloksellisuudelle on, että jalostuksessa käytettävät eläimet voidaan valita riittävän suuresta eläinjoukosta. Jalostustoimintaa varten on

tämän vuoksi perustettu kantakirjaa pitäviä yhteisöjä, joiden välityksellä jalostustoiminnan piiriin kuuluvat periaatteessa kaikki kyseisen rodun tai linjan eläimet. Kantakirjaa pitävät yhteisöt pitävät eläinroduista tai -linjoista kantakirjoja tai kantakirjaa vastaavia rekistereitä ja voivat auttaa jalostukseen käytettävien eläinten valinnassa. Euroopan unionissa kantakirjaa tai sitä vastaavaa rekisteriä saa pitää ainoastaan sellainen kantakirjaa pitävä yhteisö, joka on virallisesti hyväksytty kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi jäsenvaltiossa.

Kantakirjaa pitävät yhteisöt hoitavat myös tuotannon tarkkailujärjestelmiä, joihin merkittään suurin osa jalostusvalintaan tarvittavista tiedoista. Uusien jalostusmenetelmien — kuten genomiin eli perimään perustuva valinta — kehitymisestä johtuen perinteisen tuotannon tarkkailujärjestelmän merkitys on vähenemässä. Tuotantotekijät ovat kuitenkin edelleen yksi jalostusvalinnan perusta. Monet kantakirjaa pitävistä yhteisöistä suorittavat myös jalostusaineksen kauppaa ja välitystä.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Kotieläinjalostuslaki

Kotieläinjalostuslakia sovelletaan kotieläinten jalostustoimintaan sekä siihen liittyvään eläinten ja niiden sukusolujen ja alkioiden käsittelyyn, kauppaan, maahantuontiin ja vientiin. Lain säännöksiä jalostustoiminnasta ja jalostuseläinten kaupasta sovelletaan ainoastaan kotieläintuotannossa käytettäviin eläimiin. Näiltä osin lain soveltamisalan piirissä ovat naudat, siat, lampaat ja vuohet sekä keinosiemennystoiminnan osalta ketut. Laki ei koske hevoseläimiä eikä siipikarjan jalostustoimintaa. Kotieläinjalostuslain säännösten estämättä sovelletaan kuitenkin eläintautilakia (55/1980) ja eläinsuojelulakia (247/1996). Kotieläinjalostuslaki on luonteeltaan puitelaki ja erityisesti siihen sisältyvät varsin laajat ja väljät valtuudet maa- ja metsätalousministeriölle antaa lakia tarkempia määräyksiä ovat ongelmallisia perustuslain näkökulmasta katsottuna.

Kotieläinjalostuslakiin sisältyy säännökset jalostustoiminnasta, eläinten keinollisen lisäämisen luvanvaraisuudesta, jalostuseläinten kaupasta sekä valvonnasta ja valvontaseuraamuksista. Lakiin sisältyy myös säännökset salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta, kotieläinjalostusrikkomuksesta, valtiolle perittävien maksujen perusteista sekä kotieläinjalostuksen neuvottelukunnasta. Lain valtuussäännökset antaa lakia tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä koskevat muun muassa kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymistä, polveutumistodistusta sekä jalostukseen käytettävien eläinten ja näiden sukusolujen ja alkioiden maahantuontia ja vientiä sekä keinollisen lisäämisen harjoittamisen vaatimuksia.

Jalostustoimintaa koskien kotieläinjalostuslaissa säädetään eläinten kantakirjaamisesta sekä kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisestä. Voimassa olevan kotieläinjalostuslain mukaan maa- ja metsätalousministeriö on toimivaltainen viranomaisen kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisessä. Kantakirjaa pitäväksi yhteisöiksi on kotieläinjalostuslain voimassaoloaikana hyväksytty neljä eri yhteisöä viidelle eri eläinlajille.

Jalostuseläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden kaupassa ostajalle täytyy antaa voimassa olevan kotieläinjalostuslain 7 §:n nojalla todistus polveutumisesta, perinnöllisestä arvosta ja tunnistamisesta eli niin sanottu polveutumistodistus. Polveutumistodistuksen antaa lain mukaan joko kantakirjaa pitävä yhteisö tai viranomaisen. Kotieläinjalostuslain 8 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset jalostuseläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuonnista ja viennistä. Asiasta ei anneta lain tasolla mitään tarkempia säännöksiä, vaan asiasta säädetään tarkemmin ainoastaan maa- ja metsätalousministeriön määräyskokoelmassa julkaistussa kotieläinten jalostusaineuksen maahantuonnissa annettavasta selvityksestä annetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä 98/1997. Maa- ja metsätalousministeriö voi lisäksi kieltää kotieläinjalostuslain 11 §:n mukaan eläinten tai niiden sukusolujen ja alkioiden käytön keinolliseen lisäämiseen, jos ne eivät täytä kotieläinjalostuslaissa säädettyjä vaatimuksia sekä määrätä jalostusaineuksen käytet-

täväksi muuhun kuin jalostustoimintaan tai vietäväksi maasta tai hävitettäväksi.

Kotieläinjalostuslain 6 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriön määräämiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten keinollista lisäämistä saa harjoittaa vain ministeriön luvalla tai sen määräämin edellytyksin. Keinollisella lisäämisellä tarkoitetaan keinosiemennys- ja alkionsiirtotoimintaa. Keinollinen lisääminen on luvanvaraista nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien ja kettujen keinollisessa lisäämisessä. Lupa keinolliseen lisäämiseen voidaan kotieläinjalostuslain mukaan myöntää enintään viiden vuoden pituiseksi määräajaksi ja se voidaan peruuttaa laissa säädetyin edellytyksin.

Kotieläinjalostuslain mukaan maa- ja metsätalousministeriö voi asettaa kotieläinjalostuksen neuvottelukunnan, joka toimii ministeriön apuna neuvoa antavana toimielimenä. Neuvottelukunta on asetettu lain voimassaoloajan yleensä kolmen vuoden määräajaksi ja siinä ovat olleet edustettuina maa- ja metsätalousministeriö, Elintarviketurvallisuusvirasto, alan tutkijoita, kantakirjaa pitäviä yhteisöjä sekä maataloustuottajien keskusjärjestö. Kotieläinjalostuksen neuvottelukunta toimii kotieläinjalostuslain mukaan maa- ja metsätalousministeriön apuna lain nojalla annettavien määräysten valmistelussa ja muissa lain täytäntöönpanoon liittyvissä tehtävissä. Kotieläinjalostuksen neuvottelukunta on hyväksynyt muun muassa nautojen, sikojen, lampaiden ja vuohien keinosiementämiseen kotitilalla sekä hevosten ja kettujen keinosiemennystoimintaan vaadittavat ammattitaitovaatimukset ja keinosiemennystoimintaan liittyvät koulutusvaatimukset sekä keinosiemennyskursseihin liittyvät kurssiohjelmat siltä osin, kuin niistä ei säädetä maa- ja metsätalousministeriön määräyskokoelmassa julkaistussa eläinten keinolliseen lisäämisen harjoittamisen edellytyksistä annetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä 22/2000. Kotieläinjalostuksen neuvottelukunnalta on lisäksi pyydetty lausunnot kantakirjaa pitäväksi yhteisöiksi hakevien yhteisöjen hakemuksista.

Kotieläinjalostuslakiin sisältyy lukuisia valtuussäännöksiä maa- ja metsätalousministeriölle antaa lakia tarkempia määräyksiä. Maa- ja metsätalousministeriö on antanut ko-

tieläinjalostuslain nojalla kolme päätöstä ja yhden maa- ja metsätalousministeriön asetuksen. Mainitut määräykset ja asetus koskevat kotieläinten jalostusjärjestöjen hyväksymistä, kotieläinten jalostusaineuksen polveutumistodistuksia, kotieläinten jalostusaineuksen maahantuonnista annettavaa selvitystä sekä eläinten keinollisen lisäämisen harjoittamisen edellytyksiä.

Hevostalouslaki

Hevostalouslakia sovelletaan hevoseläinten, jäljempänä *hevosten*, jalostus- ja kilpailutoimintaan sekä hevosten ja näiden sukusolujen ja alkioiden käsittelyyn, kauppaan, maahantuontiin ja vientiin. Hevostalouslain säännösten estämättä sovelletaan kuitenkin eläintautilakia, eläinsuojelulakia ja arpajaislain (491/65) säännöksiä varojen hankkimisesta hevoskasvatukseen edistämiseen ja hevosurheilun tukemiseen. Vuoden 1965 arpajaislaki kumottiin 1 päivänä tammikuuta 2002 voimaan tulleella arpajaislailla (1047/2001) ja säännökset hevoskasvatukseen edistämiseen ja hevosurheilun tukemiseen suunnatuista varoista sisältyvät nykyisin niin ikään 1 päivänä tammikuuta 2002 voimaan tulleeseen totopelin tuottojen käyttämisestä hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen annettuun lakiin (1055/2001).

Hevostalouslakiin sisältyy säännökset hevosten jalostustoiminnan järjestämisestä, hevosten merkitsemisestä kantakirjaan sekä hevosten keinollisen lisäämisen luvanvaraisuudesta. Näiltä osin säännökset vastaavat asiallisesti kotieläinjalostuslain vastaavia säännöksiä. Hevostalouslaissa säädetään lisäksi jalostushevosten kaupassa tarvittavista asiakirjoista sekä hevosten maahantuonnista ja viennistä. Vastaavasti kuin kotieläinjalostuslaissa, maa- ja metsätalousministeriö on toimivaltainen viranomaisena hyväksymään hevoseläimen rodun kantakirjaa pitävän yhteisön sekä myöntämään luvan hevosten keinollisen lisäämisen harjoittamiseen. Hevosten kantakirjaa pitäväksi yhteisöiksi on hevostalouslain voimassaoloaikana hyväksytty kaksi eri yhteisöä.

Hevostalouslakiin sisältyy lukuisia valtuussäännöksiä maa- ja metsätalousministeriölle antaa lakia tarkempia määräyksiä. Maa- ja

metsätalousministeriö on antanut hevostalouslain nojalla kaksi alemmanasteista säännöstä, eli maa- ja metsätalousministeriön määräyskokoelmassa julkaistut hevosten jalostustoiminnan järjestämisestä annettu maa- ja metsätalousministeriön päätös 45/1994 ja hevosten jalostusaineuksen maahantuonnissa annettavasta selvityksestä annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus 47/2004. Mainitut maa- ja metsätalousministeriön päätös ja asetus vastaavat hyvin pitkälle asialliselta sisällöltään kotieläinjalostuslain nojalla annettuja vastaavia alemmanasteisia säännöksiä.

Hevostalouslakiin sisältyy myös säännöksiä, jotka koskevat hevosten kilpailutoimintaa ja sen valvontaa. Näillä säännöksillä on pantu kansallisesti voimaan kilpailuun tarkoitettujen hevoseläinten kaupasta ja kilpailuihin osallistumisen edellytyksistä annettu neuvoston direktiivi 90/428/ETY sekä sen nojalla annettu komission päätös 92/216/ETY. Hevostalouslain 6 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriö valvoo, että hevoskilpailuja koskevat säännöt eivät ole ristiriidassa Euroopan talousaluetta koskevien säännösten ja muiden Suomen hyväksymien kansainvälisten sopimusten kanssa. Kilpailusäännöt eivät saa myöskään olla tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta Suomessa tai muussa Euroopan talousalueen jäsenvaltiossa rekisteröityjä hevosia syrjiviä. Hevostalouslain 7 §:ssä säädetään hevoskilpailuja koskevien sääntöjen syrjintäkiellon soveltamisesta. Hevostalouslakiin sisältyy myös säännös salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta sekä rangaistussäännös hevostalousrikkomuksesta.

Kantakirjaa pitävät yhteisöt

Kotieläinjalostuslain 4 §:n ja hevostalouslain 3 §:n mukaan kantakirjaa pitävänä yhteisönä saa toimia vain maa- ja metsätalousministeriön hyväksymä jalostustoimintaa harjoittava yhteisö. Lain mukaan yhteisö on hyväksyttävä kantakirjan pitäjäksi, jos se huolehtii asianmukaisesti eläimiä koskevien tietojen rekisteröinnistä, edistää jalostustoimintaa ja täyttää muut maa- ja metsätalousministeriön määräämät hyväksymisen edellytykset. Kantakirjaa pitävän yhteisön tarkemmista

hyväksymisedellytyksistä säädetään maa- ja metsätalousministeriön määräyskokoelmassa julkaistussa kotieläinten jalostusjärjestöjen hyväksymisestä annetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä 43/1994 sekä hevoseläinten osalta hevosten jalostustoiminnan järjestämisestä annetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä 45/1994.

Suomessa on kotieläinjalostuslain ja hevos-talouslain voimassaoloaikana hyväksytty kuusi kantakirjaa pitävää yhteisöä; ProAgria Keskusten Liitto, Faba osk, Suomen Hippos ry, Figen Oy, Föreningen Ålandsfåret rf ja Suomen Irlannincobyhdistys - FSIC ry.

Puhdasrotuisten nautojen kantakirjaa pitävänä yhteisönä toimii Suomessa Faba osk, joka hyväksyttiin vuonna 1995 tiettyjen puhdasrotuisten lypsykarja- ja lihakarjarotujen kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi. Faba osk:lla on hieman yli 12 000 jäsentä, joista lypsykarjaloutta harjoittaa noin 11 000 jäsentä ja lihakarjaloutta noin 500 jäsentä. Lypsykarjarotujen jalostuksessa pyritään parantamaan rodun maidontuotanto-ominaisuuksia siten, että maito vastaisi maidon jatkojalostajien ja kuluttajien odotuksia ja että tuotannon kannattavuus paranisi. Lypsykarjarotujen keskeisiä jalostettavia ominaisuuksia ovat valkuais-tuotos, maidon kuiva-ainepitoisuus, hedelmällisyys, terveys ja rakenne sekä kestävyys. Alkuperäisrotujen — länsisuomen-, pohjois-suomen- ja itäsuomenkarja — jalostustavoit-teisiin sisältyy myös rodun monimuotoisuuden säilyttäminen. Puhdasrotuisten lihakarjarotujen jalostuksessa pyritään puolestaan parantamaan rodun lihantuotanto-ominaisuuksia siten, että eläinten ruhojen laatu vastaisi lihateollisuuden tarpeita ja lihan laatu kuluttajien odotuksia sekä että tuotantokustannukset lihakiloa kohti alenisivat. Lihakarjarotujen keskeisiä jalostettavia ominaisuuksia ovat eläimen emo-ominaisuudet, poikimisen helpous, vasikoiden kasvuominaisuus ja ruhojen lihakkuus.

Vuonna 1995 hyväksyttiin *hevoseläinten* kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi Suomen Hippos ry tiettyjen hevosrotujen tai hevospopulaatioiden osalta. Suomen Hippos ry:llä on 130 jäsenyhteisöä, jotka edustavat hevosjalostusliittoja (16), maakuntaratoja (20), kesäratoja (23) ja muita jäsenyhdistyksiä (71). Suomen Hippos ry pitää muun muassa suo-

menhevosen, lämminveristen ratsuhevosten, islanninhevosen ja vuonohevosen kantakirjaa. Suomen Hippos ry pitää rodun alkuperää koskevaa kantakirjaa suomenhevosesta, suomalaisesta lämminverisestä ravihevosesta, suomalaisesta lämminverisestä ratsuhevosesta ja suomalaisesta ratsuponista. Muiden hevosrotujen osalta Suomen Hippos ry noudattaa rodun alkuperää koskevan kantakirjan pitäjän vahvistamia periaatteita. Kantakirjauksen yksityiskohdat vaihtelevat roduittain tai jalostettavan hevosjoukon mukaan. Kantakirjaan merkitsemisen edellytyksiä ovat esimerkiksi tieto hevoseläimen polveutumisesta sekä niiden rakenteesta ja suorituksista, kuten ratsastus-, ajo-, ja suorituskykykokeista. Suomenhevosesta jalostetaan puhdasrotoksella ravi-, ratsu-, työ- tai pienhevoseksi. Suomen Hippos ry arvostelee kantakirjahevokset ja -ponit niiden jälkeläisten perusteella. Jalostusarvostelussa oria tai tammaa verrataan koko populaation tasoon ja jälkeläispalkitsemisen tarkoituksena on palkita keskittämällä paremmat jalostuseläimet.

Suomessa on myös toinen hevosrodun kantakirjaa pitäväksi hyväksytty yhteisö eli vuonna 2012 hyväksytty Suomen Irlannincobyhdistys - FSIC ry. Suomen Irlannincobyhdistys - FSIC ry pitää kantakirjaa irlannincob-hevosrodusta ja yhdistyksen päämääränä on suojella ja säilyttää irlannincob-rodun perinteistä tyyppiä, joka on pieni, voimakas ja rakenteeltaan tiivis kylmäverihevonen. Irlannincob luokitellaan työ- ja vetohevoseksi. Suomen Irlannincobyhdistys - FSIC ry noudattaa rodun alkuperää koskevan kantakirjan pitäjän hyväksymiä jalostustoiminnan periaatteita.

Puhdasrotuisten sikojen kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi on Suomessa hyväksytty Figen Oy vuonna 2011. Aiemmin puhdasrotuisten sikojen (maatiainen ja yorkshire) kantakirjaa piti Faba osk:n omistama Faba Sika Oy, mutta yrityskaupan jälkeen kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksyttiin nykyisin toimiva Figen Oy. Puhdasrotuisten sikojen jalostusohjelman tavoitteena on parantaa eläinainesta siten, että sianlihatuotannon tehokkuus kasvaa ja lihan laatu (pH ja lihan väri) paranee tai pysyy samana. Sikojen jalostettavat ominaisuudet voidaan karkeasti ottaen jakaa hedelmällisyysominaisuuksiin ja

lihasikaominaisuuksiin. Tuotanto-ominaisuuksien jalostus perustuu jalostusarvoihin, jotka lasketaan sekä keskuskoemasemalta että tiloilta saatujen tietojen pohjalta. Hedelmällisyysominaisuuksien jalostus perustuu puolestaan niihin tietoihin, jotka kerätään porsastuotannon tarkkailuun kuuluvilta tiloilta. Kullekin sialle lasketaan viikoittain yksilöllinen jalostusarvo tiloilta ja keskuskoemasemalta kerättyjen tietojen perusteella. Jalostusarvojen perusteella valitaan keinosiemennyskarjut Figen Oy:n keinosiemennysasemalle ja vastaavasti jalostajat valitsevat parhaimmat emakot seuraavan sukupolven vanhempaispolveksi.

Puhdasrotuisten lampaiden ja vuohien kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksyttiin alun perin vuonna 1995 Maaseutukeskusten Liitto ry, jonka nimi on sittemmin muutettu ProAgria Keskusten Liitoksi. ProAgria Keskusten Liitto pitää tiettyjen puhdasrotuisten lammasarvojen — kuten suomenlammas, texel, oxford down ja dala — sekä suomenvuohen kantakirjaa. Puhdasrotuinen lammas voidaan merkitä kantakirjaan, jos se täyttää kyseiselle rodulle asetetut vaatimukset, jotka liittyvät muun muassa eläimen polveutumiseen, rakenteeseen, kokoon, villaan, sikiävyyteen ja karitsatuotokseen. Suomenvuohien jalostusohjesääntö sisältää puolestaan vaatimuksia esimerkiksi eläimen polveutumisesta, vuosituotoksesta, rakenteesta, koosta, luonteesta ja lypsettävyydestä.

Suomessa on myös toinen puhdasrotuisten lampaiden kantakirjaa pitäväksi hyväksytty yhteisö eli vuonna 2012 hyväksytty Föreningen Ålandsfåret rf. Föreningen Ålandsfåret rf pitää kantakirjaa puhdasrotuisesta ahvenanmaanlampaasta. Ahvenanmaanlammas on kestävä rotu, jonka perimästä löytyy merkin­ töjä useamman vuosisadan takaa.

Suomessa ei ole tällä hetkellä hyväksyttyä risteytettyjen jalostussikojen kantakirjaa vastaavaa rekisteriä pitävää yhteisöä.

Keinollisen lisäämisen harjoittaminen

Kotieläinjalostuslain mukaan tiettyjen eläinlajien keinollista lisäämistä saa harjoittaa vain maa- ja metsätalousministeriön luvalla ja sen määräämin edellytyksin. Maa- ja metsätalousministeriön edellä mainittu pää-

tös numero 22/2000 koskee nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien, hevosten ja kettujen keinollista lisäämistä. Mainitun päätöksen mukaan luvanvaraista on alkiosiertotoiminta, keinosiemennystoiminta, hevosten siemennesteen lähetys- ja vastaanottotoiminta, ammattimainen keinosiementäminen, lehmien, lampaiden, vuohien ja kettujen keinosiementäminen kotitilalla sekä emakoiden keinosiementäminen kotitilalla silloin, kun siemenneste hankitaan muualta kuin Suomesta.

Mainittuun maa- ja metsätalousministeriön päätökseen sisältyy säännökset luvan myöntämisen edellytyksistä eri keinollisen lisäämisen toimintoihin, eli alkiosiertotoimintaan, nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien, hevosten ja kettujen keinosiemennystoimintaan, ammattimaiseen lehmien ja emakoiden keinosiementämiseen, lehmien ja emakoiden keinosiementämiseen kotitilalla sekä kettutarhalla harjoitettavaan keinosiemennystoimintaan. Ammattimaiselta keinosiementämiseltä edellytetään esimerkiksi toiminnan laadunvarmentamista ja ammattitaitoista henkilökuntaa. Lupa keinosiementämiseen kotitilalla voidaan puolestaan myöntää, jos eläinten omistaja tai hänen palveluksessaan oleva henkilö esittää selvityksen ammattitaidostaan.

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä numero 22/2000 säädetään myös keinosiementämiseen edellytetyistä ammattitaidosta sekä luvanhakuprosessista ja sen yhteydessä esitettävistä selvityksistä. Päätöksen pääsäännön mukaan keinosiementämistä saa suorittaa eläinlääkäri tai seminologin tutkinnon tai vastaavan pätevyyden saanut henkilö. Edelleen mainitun maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaan keinosiementämiseen kotitilalla tarvittavaan ammattitaitoon, kettujen ja hevosten keinosiemennystoimintaan sekä sikojen tilan sisäiseen keinosiemennystoimintaan liittyvät koulutusvaatimukset asettaa ja keinosiemennyskursseihin liittyvät kurssiohjelmat hyväksyy kotieläinjalostuksen neuvottelukunta.

Lupa eläinten keinollisen lisäämisen harjoittamiseen voidaan myöntää kotieläinjalostuslain 6 §:n mukaan enintään viiden vuoden määräajaksi ja luvan myöntää voimassa olevan lain nojalla maa- ja metsätalousministeriö. Vuosittain myönnetään lupia nautojen

keinosiementämiseen kotitilalla yli 200 kappaletta ja kettujen keinosiementämiseen runsaat 100 kappaletta. Lupia hevosten keinosiementämiseen on voimassa noin 60 kappaletta. Vuosittain käsiteltävät luvat keinollisen lisäämisen harjoittamiseen ovat valtaosin sellaisia, joissa luvan hakijalla on jo ollut aiemmin lupa keinosiemennys- tai alkionsiirto-toiminnan harjoittamiseen. Täysin uusia lupia haetaan lähinnä keinosiementämiseen kotitilalla.

2.2 Euroopan unionin lainsäädäntö

Euroopan unionin eläinjalostusta koskevan lainsäädännön tavoitteena on edistää jalostukseen käytettävien eläinten, niiden sperman ja munasolujen sekä alkioiden vapaata liikkuvuutta. Euroopan unionin eläinjalostusta koskeva lainsäädäntö koskee puhdasrotuisia nautoja, sikoja, lampaita ja vuohia, risteytetyjä sikoja sekä rekisteröityjä hevosia. Euroopan unionissa on harmonisoitu tietyt eläinjalostuksen osa-alueet, eli kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen edellytykset, oikeus saada eläin merkittyä kantakirjaan, polveutumistodistuksen ja tunnistusasiakirjan sisältö sekä tietyt yksilötuloksen seurannan ja jalostusarvon arvioinnin menetelmät. Myös jalostusaineksen eli elävien jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuonti kolmansista maista on harmonisoitu Euroopan unionin lainsäädännössä.

Eläinjalostusta koskevat perussäännökset Euroopan unionin lainsäädännössä sisältyvät eri eläinlajien osalta neuvoston direktiiveihin. Neuvoston direktiiveihin sisältyvät säännökset muun muassa kantakirjasta, jäsenvaltion velvollisuudesta huolehtia siitä, ettei jalostusaineksen sisäistä kauppaa kiellä, rajoiteta tai estetä kotieläinjalostuksen perusteella sekä kantakirjaan merkitsemistä. Lisäksi neuvoston direktiivien mukaan komission päätöksellä tai asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä esimerkiksi kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen perusteista, kantakirjasta ja kantakirjaan merkitsemisestä, polveutumistodistuksessa tai tunnistusasiakirjassa esitettävistä tiedoista sekä yksilötulosten seurannan ja jalostusarvon arvioinnin menetelmistä. Voimassa olevat eläinjalostus-

ta koskevat neuvoston direktiivit ovat 2009/157/EY (puhdasrotuiset jalostusnautat), 90/118/ETY (puhdasrotuiset jalostussiat), 89/361/ETY (puhdasrotuiset jalostuslampaat ja -vuohet), 90/119/ETY (risteytetyt jalostussiat) ja 90/427/ETY (hevoseläimet).

Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään kantakirjaa pitävien yhteisöjen hyväksymisen tarkemmista perusteista eri eläinlajien osalta annetuissa komission päätöksissä. Esimerkiksi puhdasrotuisten sikojen kantakirjaa pitävien yhteisöjen hyväksymisestä säädetään puhdasrotuisten jalostussikojen kantakirjoja perustavien tai ylläpitävien jalostajien yhdistysten ja jalostusjärjestöjen hyväksymisen ja valvonnan perusteista annetun komission päätöksessä 89/501/ETY. Mainitun komission päätöksen mukaan hyväksymisen edellytyksenä on muun muassa, että kantakirjaa pitävä yhteisö on oikeushenkilö, sen toiminta ja säännöt, eli käytännössä jalostusta koskeva ohjesääntö, täyttävät komission päätöksessä asetetut vaatimukset ja että kantakirjaa pitävä yhteisö ei syrji eläimen haltijaa kantakirjaa pidettäessä. Asiallisesti vastaavat säännökset kantakirjaa pitävien yhteisöjen hyväksymisestä sisältyvät eri eläinlajien osalta komission päätöksiin 84/247/ETY (puhdasrotuiset jalostusnautat), 90/254/ETY (puhdasrotuiset jalostuslampaat ja -vuohet), 92/353/ETY (hevoseläimet) ja 89/504/ETY (risteytetyt jalostussiat).

Euroopan unionin lainsäädäntö eläinten jalostustarkoituksiin hyväksymisestä koskee nautoja, sikoja, lampaita ja vuohia. Asiasta säädetään nautojen osalta puhdasrotuisten jalostusnautojen jalostustarkoituksiin hyväksymisestä annetussa neuvoston direktiivissä 87/328/ETY. Mainitun direktiivin mukaan jäsenvaltioilla ei saa olla sellaisia kansallisia säännöksiä, jotka kieltävät, rajoittavat tai estävät puhdasrotuisten jalostusnautojen ja niiden sukusolujen ja alkioiden jalostuskäyttöön hyväksymisen Euroopan unionin sisäisessä kaupassa. Asiallisesti vastaavat säännökset jalostustarkoituksiin hyväksymisestä sisältyvät eri eläinlajien osalta neuvoston direktiiveihin 90/118/ETY (puhdasrotuiset jalostussiat) ja 90/119/ETY (risteytetyt jalostussiat) sekä komission päätökseen 90/257/ETY (puhdasrotuiset jalostuslampaat ja -vuohet).

Eläimen kantakirjan merkitsemisen perusteet on myös harmonisoitu Euroopan unionin lainsäädännössä. Esimerkiksi lampaiden ja vuohien osalta asiasta säädetään tarkemmin puhdasrotuisten jalostuslampaiden ja -vuohien kantakirjaan merkitsemisen perusteista annetussa komission päätöksessä 90/255/ETY. Mainitun päätöksen mukaan rodun kantakirjan pääjaksoon merkittävän eläimen on polveuduttava kyseisen rodun kantakirjaan merkitystä vanhemmista ja isovanhemmista, oltava päätöksessä tarkoitettu tavoin yksilöity ja eläimen polveutuminen on oltava todettu. Lisäksi päätökseen sisältyy säännöksiä kantakirjan liitteeseen merkitsemisestä. Asiallisesti vastaavat säännökset kantakirjaan merkitsemisen perusteista sisältyy eri eläinlajien osalta annettuihin komission päätöksiin 84/247/ETY (naudat), 89/502/ETY (puhdasrotuiset jalostussiat), 89/505/ETY (risteytetyt jalostussiat) ja 96/78/EY (jalostukseen tarkoitettut hevoseläimet).

Jalostusaineksen polveutumistodistuksia sekä niiden sisältämiä tietoja koskevissa komission päätöksissä säädetään muun muassa polveutumistodistuksen antajasta sekä niistä tiedoista, jotka polveutumistodistuksen tulee sisältää. Esimerkiksi nautojen polveutumistodistuksista säädetään tarkemmin Euroopan unionin lainsäädännössä puhdasrotuisten jalostusnautojen sekä niiden siemennesteen, munasolujen ja alkioiden polveutumistodistuksista ja tiedoista annetussa komission päätöksessä 2005/379/EY. Mainitun komission päätöksen mukaan elävän eläimen ja sen sukusolujen ja alkioiden polveutumistodistuksen voi myöntää kantakirjaa pitävä yhteisö. Päätöksen mukaan siemennesteen polveutumistodistuksen voi myöntää myös direktiivin 88/407/ETY mukaisesti hyväksytty keinosiemennysasema tai siemennesteen varastointikeskus ja alkioiden polveutumistodistuksen direktiivin 89/556/ETY mukaisesti hyväksytty alkionsiirtoryhmä niiden tietojen perusteella, jotka kantakirjaa pitävä yhteisö on antanut. Edellä mainitun komission päätöksen 2005/379/EY mukaan elävän eläimen polveutumistodistuksen tulee sisältää muun muassa tieto todistuksen antavasta yhteisöstä, kantakirjan nimestä, eläimen rodusta, sukupuolesta, syntymäajasta ja kantakirjanume-

rosta, eläimen polveutumisesta sekä suoritus-testien tuloksista ja jalostusarvon arvioinnista. Jalostuseläimen sukusolujen ja alkioiden polveutumistodistuksen tulee puolestaan sisältää tiedot muun muassa todistuksen antajasta, luovuttajaeläimestä sekä tiedot, joiden avulla sukusolut ja alkiot voidaan yksilöidä. Asiallisesti vastaavat säännökset sisältyvät eri eläinlajien osalta komission päätöksiin 89/503/ETY (puhdasrotuiset jalostussiat), 90/258/ETY (puhdasrotuiset jalostuslampaat ja -vuohet), 89/506/ETY (risteytetyt jalostussiat) ja 96/79/EY (rekisteröityjen hevoseläinten sukusolut ja alkiot). Eläviä hevoseläimiä koskee lisäksi neuvoston direktiivien 90/426/ETY ja 90/427/ETY täytäntöönpanosta hevosten tunnistusmenetelmien osalta annettu komission asetus (EY) 504/2008, joka on Euroopan unionin jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta.

Euroopan unionin lainsäädäntö koskee myös eläimen yksilötuloksen seurannan ja jalostusarvon arvioinnin menetelmiä nautojen, sikojen, lampaiden ja vuohien osalta. Mainituista seikoista säädetään esimerkiksi nautojen osalta puhdasrotuisten jalostusnautojen yksilötuloksen seurantamenetelmistä ja jalostusarvon arviointimenetelmistä annetussa komission päätöksessä 2006/427/EY. Mainittuun päätökseen sisältyy säännökset muun muassa yksilötestauksesta asemalla ja rekisteröityistä ominaisuuksista — kuten elopainon kasvu ja lihasten kehittyneisyys — sekä säännökset jalostusarvon arvioinnin periaatteista ja ominaisuuksista, joista jalostusarvo on arvioitava, sekä käytettävistä testausmenetelmistä. Asiallisesti vastaavat säännökset eri eläinlajien osalta sisältyvät komission päätöksiin 89/507/ETY (puhdasrotuiset ja risteytetyt jalostussiat) ja 90/256/ETY (puhdasrotuiset jalostuslampaat ja -vuohet).

Euroopan unionin lainsäädännön perussäännös jalostusaineksen maahantuonnista kolmansista maista eli Euroopan talousalueen ulkopuolisista maista on eläinten, siemennesteen, munasolujen ja alkioiden tuonnista kolmansista maista sovellettavia jalostus- ja polveutumisedellytyksiä koskevista periaatteista ja puhdasrotuisista jalostusnaudoista annetun direktiivin 77/504/ETY muuttamisesta annettu neuvoston direktiivi 94/28/EY. Direktiivissä säädetään jalostusaineksen

tuonnin edellytyksistä, kuten tuotavan jalostukseen käytettävän eläimen tai luovuttajaeläimen merkitsemisestä kantakirjaan sekä jalostusaineksen polveutumistodistuksesta. Direktiiviä täydentäviä säännöksiä tuonnissa annettavien todistusten sisällöstä eri eläinlajien osalta sisältyy esimerkiksi komission päätöksiin 96/509/EY ja 96/510/EY. Lisäksi komission päätökseen 2006/139/EY siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sisältyy luettelo niistä kolmansissa maissa sijaitsevista kantakirjaa pitävistä yhteisöistä, jotka on hyväksytty Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti kantakirjaa pitäviksi yhteisöiksi kolmansissa maissa. Viimeksi mainittu komission päätös ei koske hevoseläimiä.

2.3 Nykytilan arviointi

Kotieläinjalostuslaki on luonteeltaan puitelaki. Lain säännökset ovat yleisluontoisia ja lakiin sisältyy huomattava määrä valtuussäännöksiä antaa lakia tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä. Voi myös todeta, että eläintautilain, kotieläinjalostuslain ja hevostalouslain sekä niiden nojalla annettujen alemmanasteisten säännösten muodostama eläinten keinollista lisäämistä sääntelevä kokonaisuus on osin vanhentunut ja vaikeaselkoinen.

Kotieläinjalostuslakiin sisältyvät valtuussäännökset ovat hyvin väljiä eivätkä ne täyty perustuslain 80 §:n tarkkarajaisuusvaatimuksia. Maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä voidaan antaa tarkempia säännöksiä esimerkiksi kotieläinten jalostusaineksen maahantuonnista, vaikkei lain tasolla ole perussäännöstä asiasta. Lisäksi maa ja metsätalousministeriön päätöksellä annetaan tarkempia säännöksiä esimerkiksi keinollisen lisäämisen ammattitaitovaatimuksista ja ministeriön päätöksellä kurssisisältöjen vahvistaminen ja hyväksyminen on edelleen delegoitu kotieläinjalostuksen neuvottelukunnalle, mitä ei voida pitää perustuslain näkökulmasta katsottuna asianmukaisena. Myös esimerkiksi kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisen edellytyksistä säädetään käytännössä tarkemmin ainoastaan maa- ja metsätalousministeriön päätösten tasolla, mitä voidaan pitää liian alhaisena säädösten tasolla.

Edellä mainituista seikoista säädetään hevostalouslaissa asiallisesti vastaavasti kuin kotieläinjalostuslaissa.

Kotieläinjalostuslakiin ja hevostalouslakiin sisältyy joitain lakien toimeenpanoon liittyviä tehtäviä, jotka on säädetty maa- ja metsätalousministeriön tehtäviksi. Näitä tehtäviä ovat muun muassa kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksyminen, luvan myöntäminen keinollisen lisäämisen harjoittamiseen, kotieläinjalostuslain ja hevostalouslain sekä niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta sekä oikeus kieltää eläinten sukusolujen tai alkioiden käyttö eläinten keinolliseen lisäämiseen. Lainsäädännön toimeenpanotehtävien ei voida katsoa kuuluvan olennaisena osana ministeriöiden pääasiallisiin tehtäviin, vaan lakien toimeenpanotehtävät ovat luonteeltaan ministeriöiden alaiselle keskushallinnolle kuuluvia tehtäviä.

Kotieläinjalostuslain ja hevostalouslain säännösten mukaan eläinten keinollisen lisäämisen harjoittaminen on luvanvaraista. Vuoden 2014 alusta lukien voimaan tulevan eläintautilain (441/2013) 7 luvussa on säännökset eläinten keinollisen lisäämisen luvanvaraisuudesta ja valvonnasta. Eläintautilaissa säädetään eläintautien vastustamisen näkökulmasta tietyt eläinten keinolliseen lisäämiseen liittyvät toiminnot luvanvaraisiksi eli sperman keräysaseman, alkioiden keräysryhmän ja tuotantoryhmän ja spermavaraston perustaminen ja ylläpitäminen. Kotieläinjalostuslain ja hevostalouslain nojalla luvanvaraiset keinosiemennys- ja alkionsiirtotoiminta eivät ole uusia menetelmiä eikä niiden käyttämiseen liity eläinsuojelullisesta näkökulmasta katsottuna sellaisia riskejä, että niiden toimintojen luvanvaraisuus olisi tarpeellista. Sen sijaan keinosiemennystä ja alkionsiirtoa tekevien henkilöiden ammattitaitovaatimuksista ei ole syytä luopua ja niistä on syytä säätää jatkossa lain tasolla.

Maa- ja metsätalousministeriö voi asettaa kotieläinjalostuslain nojalla kotieläinjalostuksen neuvottelukunnan. Kotieläinjalostuksen neuvottelukunnan keskeisiä tehtäviä ovat olleet toimia ministeriön neuvoa-antavana toimielimenä kantakirjaa pitävien yhteisöjen hyväksymistä koskevien hakemusten käsitelyssä sekä keinolliseen lisäämiseen liittyvien

koulutusvaatimusten asettaminen ja keinollisen lisäämiseen liittyvien kurssiohjelmien hyväksyminen. Suomen kokoisessa maassa on kuitenkin hyvin rajalliset mahdollisuudet harjoittaa toiminnallisesti ja taloudellisesti menestyvää eläinten jalostustoimintaa, joten uusien kantakirjaa pitävien yhteisöjen hyväksymishakemukset ovat harvinaisia. On myös todettava, että kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymistä koskevien hakemusten käsittelyyn on liittynyt jääviysogelmia kotieläinjalostuksen neuvottelukunnassa. Kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymistä koskevaa hakemusta käsiteltäessä maa- ja metsätalousministeriöllä on myös mahdollista käyttää hyväkseen sitoutumattomien tahojen — kuten tutkimuslaitosten ja yliopistojen — eläinjalostuksen asiantuntemusta, kun ministeriö arvioi hakemusta ja sen hyväksymisen edellytysten täyttymistä. Kotieläinjalostuksen neuvottelukunta on hyväksynyt keinolliseen lisäämiseen liittyviä kurssiohjelmiä pääosin lain voimaantulota seuraavina vuosina ja viime vuosina kotieläinjalostuksen neuvottelukunnan käsiteltävänä on ollut vain joitain uusia kurssiohjelmiä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on saattaa eläinjalostusta koskeva lainsäädäntö vastaamaan perustuslain edellyttämiä vaatimuksia, selkeyttää voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä saattaa säädösten asianmukaiseksi. Esityksessä ehdotetaan annettavaksi laki eläinjalostustoiminnasta, jota sovellettaisiin jalostukseen käytettäviin eläimiin sekä niiden sukusoluihin ja alkioihin siltä osin kuin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin. Eläinjalostustoiminnasta annettavaan lakiin koottaisiin säännökset viranomaisten tehtävistä, kantakirjaa pitävästä yhteisöstä, kantakirjasta ja ohjesäännöstä, eläviä jalostuseläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskevista asiakirjoista sekä lain säännösten valvonnasta. Laissa säädettäisiin lisäksi rekisteristä kantakirjaa pitävistä yhteisöistä, päätöksen maksullisuudesta, viranomaisen oikeudesta tietojensaantiin, virka-avusta sekä muutoksenhausta. Kantakirjaa pitävän yhteisön näkökulmasta katsottuna eläinjalostus-

toiminnasta annettavaan lakiin ei ehdoteta olennaisia muutoksia nykytilanteeseen verrattuna. Lain tasolle nostettaisiin maa- ja metsätalousministeriön päätös- ja asetustasolta sellaisia säännöksiä, jotka koskevat kantakirjaa pitävien yhteisöjen oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, kuten säännökset kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen edellytyksistä sekä ohjesäännön ja kantakirjan sisällöstä. Eläinjalostustoiminnasta annettavalla lailla ei ole kuitenkaan tarkoitus muuttaa voimassa olevaa käytäntöä muilta osin kuin toimivaltaisen viranomaisen osalta.

Voimassa olevan kotieläinjalostuslain ja hevostalouslain nojalla maa- ja metsätalousministeriö tekee päätöksen kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä. Maa- ja metsätalousministeriö ei kuitenkaan ole asianmukainen viranomainen suorittamaan lain toimeenpanoon liittyviä tehtäviä, vaan nämä tehtävät ovat sen tyyppisiä, jotka sopivat paremmin ministeriön alaisen keskushallinnon tehtäviin. Koska Elintarviketurvallisuusvirastolle kuuluu nykyisin jo esimerkiksi eläinsuojeluun ja eläintauteihin liittyviä viranomaistehtäviä, esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi kantakirjaa pitävien yhteisöjen hyväksyminen sekä niiden valvonta Elintarviketurvallisuusviraston tehtäviin kuuluviksi.

Lakiin eläinjalostustoiminnasta ehdotetaan otettavaksi säännökset elävien jalostuseläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuonnista muusta kuin jäsenvaltiosta. Asiallisesti voimassa olevaa sääntelyä ei ehdoteta tältä osin muutettavaksi, mutta tuontia koskevat säännökset nostettaisiin lain tasolle maa- ja metsätalousministeriön päätöstopolta.

Vuoden 2014 alusta voimaan tulevassa eläintautilaissa säädetään sellaisen eläimen sperman keräyksestä ja käsittelystä, josta voi aiheutua vastustettavien eläintautien leviämisen vaaraa, samoin kuin alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän perustamisen luvanvaraisuudesta. Voimassa olevan kotieläinjalostuslain ja hevostalouslain säännökset keinollisen lisäämisen harjoittamisen luvanvaraisuudesta ja lupamenettelystä tuottavat rajallista lisäarvoa, koska eläintautilainsäädännön perusteella vaaditaan jo hyväksyntää keinosiemennysasemille, joissa siemennestettä voidaan kerätä, käsitellä ja säilyttää. Vastaava eläintautilainsäädännön lu-

pamenettely koskee myös alkionsiirtoryhmiä. Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi kotieläinjalostuslaissa ja hevostalouslaissa tällä hetkellä säädetystä keinollisen lisäämisen harjoittamisen luvanvaraisuudesta, mutta keinosiemennystä tai alkionsiirtoa harjoittavan henkilön tai yksittäisen eläimen haltijan tai hänen palveluksessaan olevan henkilön ammatilliseen pätevyyteen tulisi kuitenkin jatkossakin asettaa vaatimuksia. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan otettavaksi eläinsuojelulakiin säännös kelpoisuudesta eläinten keinolliseen lisäämiseen. Ehdotuksen mukaan nautoja, sikoja, lampaita, vuohia ja hevosia saisi keinosiementää henkilö, joka on suorittanut kyseisen eläinlajin osalta keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon eli käytännössä eläinlääkäri tai seminologin tutkinnon suorittanut henkilö. Naudoille ja hevosille tehtävää alkionsiirtoa saisi puolestaan suorittaa henkilö, joka on suorittanut keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon ja kyseisen eläinlajin osalta siihen liittyvän alkionsiirron ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon osan, mikä on mahdollista liittää tällä hetkellä valinnaisena esimerkiksi seminologin tutkintoon. Kettuja ja suomen-supia saisi keinosiementää henkilö, joka on suorittanut kyseisen eläinlajin osalta keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon eli esimerkiksi tarhaajamestarin erikoisammattitutkinnon. Lisäksi eläimen haltijan hallussa olevan naudansian, lampaan, vuohen, ketun ja suomensupin saisi keinosiementää eläimen haltija ja tämän palveluksessa oleva, jos siementäjä on suorittanut kyseisen eläinlajin keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon osan, kuten tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkinnon tai mainitun tutkinnon osan eläinten keinosiementämisestä. Viimeksi mainittu oikeus keinosiementämiseen koskee siis käytännössä eläimen pitopaikassa tehtävää keinosiementämistä. Opetushallitus vahvistaisi keinollista lisäämistä koskevat tutkinnot — kuten seminologin tutkinnon — ja niiden osat muiden kuin eläinlääkäriin tutkinnon osalta. Sellaiset henkilöt, joilla on eläinsuojelulain muutoksen voimaantullessa kotieläinjalostuslain tai hevostalouslain nojalla myönnetty lupa keinollisen

lisäämisen harjoittamiseen, olisivat oikeutettuja tekemään jatkossakin myönnetyn luvan mukaista keinollista lisäämistä ehdotetun siirtymäsäännöksen nojalla.

Koska esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi keinollisen lisäämisen harjoittamisen luvanvaraisuudesta, kotieläinjalostuksen neuvottelukunnalla ei olisi jatkossa roolia keinosiemennyksessä tarvittavan ammattitaidon määrittelyssä ja koulutusohjelmien hyväksymisessä. Kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymistä hakevan yhteisön hakemuksesta voitaisiin puolestaan pyytää lausuntoa esimerkiksi maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen asiantuntijoilta kotieläinjalostuksen neuvottelukunnan lausunnon sijaan. Eläinjalostusta koskevat asiat voitaisiin myös tarvittaessa käsitellä esimerkiksi työryhmässä. Edellä sanotun perusteella esityksessä ehdotetaan, että lakiin eläinjalostustoiminnasta ei otettaisi säännöksiä kotieläinjalostuksen neuvottelukunnasta.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan suoranaisia vaikutuksia valtiontalouteen.

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi keinollisen lisäämisen luvanvaraisuudesta. Maa- ja metsätalousministeriö on antanut vuosittain lupia ammattimaisen keinosiemennystoiminnan ja alkionsiirtotoiminnan harjoittamiseen ainoastaan joitain yksittäisiä kappaleita sekä yksittäisten eläinten haltijoiden tai näiden palveluksessa olevien henkilöiden lupia keinosiementää eläimen haltijan eläimiä noin 300 kappaletta vuosittain. Mainittuista luvista on peritty maksu, jonka suuruus on vaihdellut luvasta riippuen 64 eurosta 99 euroon. Tämä valtiolle aiheutuva tulonmenetyksen kompensoituu kuitenkin sillä, että keinolliseen lisäämiseen liittyvien lupien käsittelyyn on maa- ja metsätalousministeriössä käytetty vuositasolla arviolta 0,3—0,4 henkilötyövuotta.

Ehdotus keinollisen lisäämisen luvista luopumisesta alentaisi yksittäisen keinollista lisäämistä harjoittavan toimijan kustannuksia mainitun 64—99 euroa viiden vuoden ajan-

jaksolla, koska luvat on pääsääntöisesti myönnetty viideksi vuodeksi kerrallaan.

Kotieläinjalostuksen neuvottelukunnan lakkauttaminen ei aiheuta valtiontalouteen merkittäviä säästöjä, koska neuvottelukunta on kokoontunut kahdesta kolmeen kertaan vuodessa ja neuvottelukunnan jäsenille on maksettu ainoastaan 17 euron suuruinen kokouspalkkio kutakin kokousta ja siihen osallistumista kohden. Neuvottelukunnan lakkauttaminen vähentäisi kuitenkin hallinnon työmäärää sekä hallinnollista taakkaa.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Eläinjalostustoiminnasta annettavassa laissa ehdotetaan siirrettäväksi tiettyjä tehtäviä maa- ja metsätalousministeriöltä Elintarviketurvallisuusvirastolle sekä edellä sanotun mukaisesti luovuttavaksi keinollisen lisäämisen luvanvaraisuudesta. Tullin tehtävien ehdotetaan säilyvän ennallaan verrattuna voimassa olevissa kotieläinjalostuslaissa ja hevostalouslaissa tullille säädettyihin tehtäviin, joten tältä osin tullin tehtäviin ei ehdoteta mitään muutoksia.

Elintarviketurvallisuusvirastolle ehdotetaan siirrettäväksi päätöksenteko rodun kantakirjaa pitävien yhteisöjen hyväksymisestä. Tehtävää ei kuitenkaan voida pitää erityisen paljon henkilöstövoimavaroja vievänä, koska kotieläinjalostuslain ja hevostalouslain miltei kahdenkymmenen vuoden voimassaoloajan kuluessa on hyväksytty yhteensä kuusi kantakirjaa pitävää yhteisöä. Elintarviketurvallisuusvirastolle ehdotetaan siirrettäväksi myös eläinjalostustoiminnasta annettavan lain valvontatehtävät eli esimerkiksi kantakirjaa pitävien yhteisöjen valvonta tarvittavilta osin. Arvion mukaan Elintarviketurvallisuusvirastolle esitetyt uudet tehtävät lisääisivät viraston työmäärää noin 0,3 henkilötyövuotta.

Ehdotuksen mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voisi käyttää valvonnassa apuna aluehallintovirastoa apuna. Tällaiset tilanteet ovat kuitenkin arvioiden mukaan satunnaisia eikä välttämättä edes vuosittain toteutuvia. Arvion mukaan esitetystä tehtävästä ei aiheudu lisähenkilöresurssitarvetta aluehallintovirastoille.

Maa- ja metsätalousministeriölle ehdotetaan kuuluvaksi eläinjalostustoiminnasta annettavan lain sekä Euroopan unionin eläinjalostusta koskevan lainsäädännön täytäntöönpanon ja valvonnan yleinen ohjaus ja valvonta. Vaikka asiasta ei ole aiemmin säädetty lain tasolla, mainitut tehtävät ovat jo aiemmin kuuluneet maa- ja metsätalousministeriölle eikä tämä tehtävä aiheuta lisähenkilöresurssitarvetta ministeriössä.

4.3 Vaikutukset toimijoiden asemaan

Esityksellä ei arvioida olevan vaikutusta eläinjalostuksen alalla toimivien yhteisöjen tai henkilöiden asemaan. Ehdotettujen siirtymäsäännösten mukaan kotieläinjalostuslain ja hevostalouslain nojalla tehty päätös kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä jäisi edelleen voimaan. Näin ollen kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksytyn yhteisön ei tarvitsisi esimerkiksi hakea uudelleen hyväksyntää eläinjalostustoiminnasta annettavan lain tullessa voimaan.

Eläinsuojelulakiin ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan kotieläinjalostuslain tai hevostalouslain nojalla tehty päätös luvasta keinollisen lisäämiseen harjoittamiseen oikeuttaisi edelleen harjoittamaan kotieläinjalostuslain tai hevostalouslain nojalla myönnetyn luvan mukaista eläinten keinollista lisäämistä, jos lupa on voimassa eläinsuojelulain muutoksen voimaan tullessa. Jos siis esimerkiksi eläimen haltijalla olisi lupa vaikkapa keinosiementää nautoja niiden pitopaikassa, tämä voisi edelleen suorittaa mainittua keinosiemennystoimintaa nautojen osalta eläinjalostuslain ja eläinsuojelulain muutoksen tultua voimaan.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä.

Hallituksen esitysluonnoksesta on pyydetty lausunto 39 taholta. Hallituksen esitysluonnoksesta on saatu lausunto oikeusministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Ahvenanmaan valtionvirastolta, Elintarviketurvallisuusvirastolta, Opetushallitukselta, Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, Maa- ja elintarviketalouden tutki-

muskeskus MTT:ltä, Helsingin yliopiston eläinlääketieteelliseltä tiedekunnalta, Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteelliseltä tiedekunnalta, Ypäjän Hevosopistolta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Suomen Eläinlääkäriliitto ry:ltä, Suomen Turkeläinten Kasvattajain Liitto (STKL) ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund rf:ltä, Faba osk:lta, Föreningen Ålandsfåret rf:ltä, Suomen Hippos ry:ltä ja Suomen Irlannincobyhdistys - FSIC ry:ltä.

Saaduissa lausunnoissa esitykseen suhtaututtiin pääosin myönteisesti ja pidettiin hyvänä sitä, että eläinjalostusta koskevaa lainsäädäntöä selkeytetään. Saatuihin lausuntoihin sisältyi täsmennysehdotuksia sekä lakeihin että niiden perusteluihin. Muutosehdotuksia on pyritty ottamaan asian jatkovalmistelussa mahdollisuuksien mukaan huomioon.

Saatujen lausuntojen perusteella lakiin eläinjalostustoiminnasta on tehty joitain merkittävämpiä muutoksia lausunnoilla olleeseen ehdotukseen verrattuna. Lakiin on ensinnäkin

lisätty säännös siitä, ettei tarkastusta saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Rangaistussäännöstä on muutettu siten, että rangaistavaksi ehdotetut teot olisivat rangaistavia vain tahallisina. Muutoksenhakua koskevaa säännöstä on muutettu siten, että valituslupajärjestelmä otettaisiin käyttöön muiden hallinto-oikeuden antamien päätösten osalta paitsi niiden, jotka koskevat jalostusaineksen käytön kieltämistä tai kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen peruuttamista. Lisäksi Elintarviketurvallisuusvirastolle on lisätty oikeus uhkasakon asettamiseen jalostusaineksen käytön kiellon noudattamisen tehosteeksi.

Eläinsuojelulakiin ehdotettua 29 §:ää on muutettu alkionsiirron osalta ja pykälään on lisätty valtuussäännös tarkempien säännösten antamiseen maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Hevostalouselain nimike on muutettu ja 6 ja 7 §:n kirjoitusasu on tarkennettu ja sääntelyä täsmennetty vastaamaan paremmin Euroopan unionin lainsäädäntöä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki eläinjalostustoiminnasta

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Laissa säädettäisiin 1 §:n *1 momentin* mukaan jalostukseen käytettävistä eläimistä pidettävästä kantakirjasta ja sitä pitävästä yhteisöstä, jalostukseen käytettäviä eläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskevista asiakirjoista sekä niiden tuonnista. Lain soveltamisala vastaisi pääosin voimassa olevan kotieläinjalostuslain ja sen nojalla annettujen alemmanasteisten säännösten soveltamisalaa kuitenkin siten, että lakia sovellettaisiin myös hevoseläinten jalostukseen. Asiakirjoilla tarkoitettaisiin muun muassa polveutumistodistusta ja tunnistusasiakirjaa. Ehdotuksen mukaan se, mitä laissa eläinjalostustoiminnasta säädetään kantakirjasta, koskisi myös kantakirjaa vastaavaa rekisteriä. Kantakirjaa pidetään esimerkiksi puhdasrotuisista jalostussioista, mutta ris-

teytettyjen jalostussikojen osalta ei pidetä kantakirjaa, vaan niistä pidetään kantakirjaa vastaavaa rekisteriä. Kantakirjaa vastaavan rekisterin tulisi siis sisältää vastaavat tiedot kuin mitä kantakirjaan merkitään.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin niistä eläinlajeista, joista kantakirjaa pidetään, sekä eläinlajeista, joiden jalostukseen käytettäviä eläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskevia asiakirjoja ja joiden tuontia laki koskee. Lakiin otettaisiin joitain säännöksiä ja vaatimuksia jalostukseen käytettävistä sukusoluista ja alkiosta Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämällä tavalla, mistä johtuen lakia ei voida rajoittaa koskemaan ainoastaan eläviä jalostukseen käytettäviä eläimiä. Ministeriön asetuksessa otettaisiin ehdotuksen mukaan huomioon, mitä eläinten jalostustoimintaa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä sekä eläintauteja, eläinten ja ihmisten välillä tarttuvia tauteja, eläinsuojelua ja maataloustukia koskevassa kansallisessa lainsäädännössä edellytetään.

Tarkoituksena on, että eläinjalostustoiminnasta annettavaa lakia sovellettaisiin niihin eläinlajeihin, joiden osalta on olemassa Euroopan unionin lainsäädäntöä jalostuksesta, eli nautoihin, sikoihin, lampaisiin, vuohiin ja hevoseläimiin.

2 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Ehdotetun 2 §:n mukaan eläinjalostustoiminnasta annettavan lain asemasta sovellettaisiin eläinsuojelulakia (247/1996), eläintautilakia (441/2013) ja eläintunnistusjärjestelmästä annettua lakia, jos niissä on eläinjalostustoiminnasta annettavasta laista poikkeavia säännöksiä. Lakia sovellettaisiin siten toisijaisesti suhteessa edellä mainittuihin lakeihin. Eduskunta hyväksyi 23 päivänä huhtikuuta 2013 uuden eläintautilain, jonka tasavallan presidentti vahvisti 14 päivänä kesäkuuta 2013 tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014. Uudella eläintautilailla kumotaan voimassa oleva eläintautilaki, mistä syystä johtuen tässä hallituksen esityksessä viittaukset eläintautilakiin ehdotetaan tehtäväksi vuoden 2014 alusta lukien voimaan tulevaan eläintautilakiin ja sen numeroon.

Eläinsuojelulakia sovelletaan kaikkiin eläimiin ja sen tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta sekä edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Eläinsuojelulain 8 §:n mukaan eläinjalostuksessa on otettava huomioon eläinsuojelliset näkökohdat sekä eläinten terveys. Edelleen mainitun pykälän mukaan sellainen eläinjalostus tai jalostusmenetelmien käyttäminen, josta voi aiheutua eläimelle kärsimystä taikka merkittävää haittaa eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille, on kielletty.

Eläintautilain tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää sellaisia sairauksia ja tartuntoja, jotka voivat siirtyä eläimestä toiseen eläimeen tai ihmiseen. Eläintautilaissa säädetään muun muassa eläintautien ennaltaehkäisystä, eläinten terveydentilan ja eläintautien esiintymisen seurannasta sekä eläintautien hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Eläintautilain nojalla tietyt keinosiemennystoimintaan ja alkionsiirtoimintaan liittyvät toiminnot ovat luvanvaraisia — kuten sperman keräysasematoiminta, lukuun ottamatta spermaa, joka käytetään omien eläinten siementämiseen siinä pitopai-

kassa, jossa sperma kerätään. Sama koskee alkioiden keräys- ja tuotantoryhmiä sekä spermavarastoja. Lakiin eläinjalostustoiminnasta ehdotetaan otettavaksi tiettyjä säännöksiä jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuonnista. Nämä ehdotetut eläinjalostuslain säännökset täydentäisivät eläintautilain tuontia koskevia säännöksiä ja olisivat lisäedellytyksiä tuotessa jalostukseen käytettäviä eläimiä sekä näiden sukusoluja ja alkioita maahan muusta kuin jäsenvaltiosta.

Eläintunnistusjärjestelmästä annetun laissa säädetään eläimistä vastuussa olevien toimijoiden velvollisuuksista, eläinten pitopaikkojen ja eläinten tunnistamisesta, rekisteröimisestä ja jäljittämisestä. Lakia sovelletaan muihin kuin luonnonvaraisina eläimiin siten kuin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään. Voimassa olevan kotieläinjalostuslain ja hevostaloslain soveltamisalaan kuuluvat eläinlajit kuuluvat myös eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain soveltamisalaan. Jalostukseen käytettävien eläinten tunnistamiseen voidaan eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain mukaisten tunnistajien lisäksi käyttää yksilöllisiä kantakirja- tai rekisterinumeroita.

2 luku **Kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksyminen, ohjesääntö ja kantakirja**

3 §. Kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksyminen. Lain 3 §:ssä säädetäisiin kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisestä sekä kantakirjaa pitävän yhteisön velvollisuudesta ilmoittaa olennaisista muutoksista Elintarviketurvallisuusvirastolle. Ehdotetun *1 momentin* mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voisi hakemuksesta hyväksyä tietyn rodun kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi julkisoikeudellisen tai yksityisoikeudellisen yhteisön. Yksityisoikeudellinen yhteisö voisi olla esimerkiksi rekisteröity yhdistys, osuuskunta tai osakeyhtiö. Yhteisöllä tulisi olla kantakirjaa pitävän yhteisön tehtävien tehokkaaksi hoitamiseksi riittävä asiantuntemus sekä hallinnolliset ja taloudelliset edellytykset. Haettaessa hyväksymistä hakijan tulisi esittää selvitys esimerkiksi henkilöstön asiantuntemuksesta ja määrästä, hallinnon käytettävissä

olevista tietojärjestelmistä ja yhteisön taloudellisesta tilanteesta. Kantakirjaa pitävällä yhteisöllä tulisi lisäksi olla käytettävissään jalostusohjelman toteuttamisen kannalta riittävää eläinmäärää koskevat tiedot. Jalostusohjelman tavoitteena voisi olla rodun parantaminen tai säilyminen. Esimerkiksi alkuperäisrotuja — kuten itäsuomenkarjaa eli kyyttöjä — koskevien jalostusohjelmien ensisijaisena tavoitteena on rodun säilyminen. Euroopan unionin lainsäädännössä eläinten kantakirjan pitämisestä säädetään puhdasrotuisten nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien ja rekisteröityjen hevosten ja risteytettyjen sikojen osalta, joille voitaisiin siten kansallisesti hyväksyä kantakirjaa pitävä yhteisö.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hakevan hakemuksesta tulisi ilmetä edellä mainitut tiedot. Hakemukseen olisi lisäksi liitettävä ehdotus rotua tai linjaa koskevaksi ohjesäännöksi. Linjaa koskeva ohjesääntö koskisi ainoastaan risteytetyjä sikoja. Ohjesääntö sisältäisi muun muassa rodun tai linjan jalostustavoitteet ja määritelmän rodun tai linjan ominaispiirteistä ehdotuksen 4 §:n perusteluissa tarkemmin kuvatulla tavalla. Hevoseläinten roduilla on muista eläinlajeista poiketen olemassa niin sanottu rodun alkuperää koskeva kantakirja, jota pitää rodun alkuperämaassa kantakirjaa pitävä yhteisö. Suomen Hippos ry pitää esimerkiksi suomenhevosen alkuperää koskevaa kantakirjaa. Jos jossain toisessa jäsenvaltiossa hyväksyttäisiin esimerkiksi suomenhevosen kantakirjaa pitävä yhteisö, mainitun yhteisön tulisi noudattaa Suomen Hippos ry:n vahvistamia periaatteita. Vastaavasti Suomen Hippos ry:n on noudatettava esimerkiksi islanninhevosen kantakirjaa pitäessään islanninhevosen alkuperää koskevaa kantakirjaa pitävän yhteisön vahvistamia periaatteita rodun jalostuksessa. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että hevoseläinten rodun osalta hakijan tulisi hakemuksessaan osoittaa, miten se noudattaa rodun alkuperää koskevaa kantakirjaa pitävän yhteisön vahvistamia periaatteita. Hakemukseen tulisi lisäksi liittää selvitys siitä, miten varmistetaan eläintenpitäjien yhdenvertainen kohtelu kantakirjaa pidettäessä. Ehdotettu säännös perustuu Euroopan unionin lainsäädäntöön,

jossa säädetään syrjimättömyysperiaatteesta kantakirjaa pidettäessä.

Pääsääntönä eläinjalostustoiminnasta annettavassa laissa olisi se, että jos hakija täyttää säädetyt edellytykset, hakija tulisi hyväksyä kyseisen rodun kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi. Asiasta säädettäisiin pykälän *3 momentissa*. Pääsäännöstä poiketen hyväksyminen voitaisiin kuitenkin evätä, jos jokin toinen yhteisö on hyväksytty pitämään kantakirjaa kyseisestä rodusta ja hakijan hyväksyntä vaarantaisi rodun parantamisen tai säilymisen. Rodun säilyminen voisi vaarantua esimerkiksi silloin, kun uusi yhteisö olisi hakemassa hyväksyntää länsisuomenkarjan, jonka populaatio on pieni, kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi. Hyväksyminen voitaisiin evätä myös siinä tapauksessa, että hyväksyminen vaarantaisi aiemmin hyväksytyyn kantakirjaa pitävän yhteisön toiminnan tai rodun parantamiseen tähtäävän jalostusohjelman toteuttamisen. Suomen eläinkannat ovat suhteellisen pieniä, joten tällainen tilanne voisi syntyä melko helposti jopa suurimpien lypsykarjarotujemme eli ayrshiren ja holsteinin osalta. Hyväksymistä ei voisi kuitenkaan evätä siinä tapauksessa, että epäminen ei ole mahdollista Euroopan unionin lainsäädännössä.

Pykälän *4 momentissa* säädettäisiin hevoseläinten osalta yhdestä lisäperusteesta, jonka nojalla kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hakevan yhteisön hyväksyminen voitaisiin evätä edellisessä momentissa mainittujen perusteiden lisäksi. Tietyn hevoseläimen rodun kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksyminen voitaisiin evätä myös siinä tapauksessa, että kyseiseen rotuun kuuluva hevoseläin voidaan merkitä sellaiseen kantakirjaan, jota pitää Suomessa aiemmin kantakirjan pitäjäksi hyväksytty yhteisö. Lisäedellytyksenä hyväksymisen epämiselle olisi kuitenkin, että mainittu suomalainen kantakirjan pitäjäksi hyväksytty yhteisö noudattaa erityisesti toisessa jäsenvaltiossa olevan rodun alkuperää koskevan kantakirjan pitäjän vahvistamia periaatteita. Jäsenvaltiolla tarkoitettaisiin Euroopan unionin jäsenvaltiota sekä valtiota, joka Euroopan unionin sisämarkkinoiden toimintaa koskevaa Euroopan unionin lainsäädäntöä sovellettaessa rinnastetaan Euroopan unionin jäsenvaltioon Euroopan unionin

ja kyseisen valtion välillä tehdyn sopimuksen perusteella. Määritelmä ulottaisi jäsenvaltion käsitteen koskemaan paitsi Euroopan talousalueeseen kuuluvia Norjaa, Islantia ja Liechtensteinia myös eräitä sellaisia valtiota kuten Sveitsiä ja Andorraa, jotka ovat tehneet Euroopan unionin kanssa eläinlääkintäalalla koskevan kahdenvälisen sopimuksen. Ehdotus vastaa tältä osin vuoden 2014 alusta voimaan tulevan eläintautilain 6 §:n 25 kohdan määritelmää. Momentissa tarkoitettu hyväksymisen epäämismahdollisuus koskisi siis ainoastaan hevoseläinten rotuja.

Ehdotetun 5 momentin mukaan kantakirjaa pitävä yhteisö olisi velvollinen viipymättä ilmoittamaan Elintarviketurvallisuusvirastolle sen toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista. Ilmoitusvelvollisuudesta säättäminen on perusteltua sen vuoksi, että Elintarviketurvallisuusvirasto voisi tällaisen ilmoituksen saatuaan arvioida, täyttääkö kantakirjaa pitävä yhteisö edelleen hyväksymisen edellytykset sekä ryhtyä tarvittaessa eläinjalostuslain 14 §:ssä ehdotettuihin toimiin tilanteen korjaamiseksi tai hyväksymisen peruuttamiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin ehdotetun 6 momentin mukaan antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen perusteista sekä siinä noudatettavasta menettelystä. Tällä hetkellä asiasta säädetään maa- ja metsätalousministeriön määräyskokoelmassa julkaistussa kotieläinten jalostusjärjestöjen hyväksymisestä annetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä 43/1994 sekä hevosten osalta mainituksa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä numero 45/1994. Säädöstason on kuitenkin katsottava olevan liian alhainen ottaen huomioon sen, että kyseessä on toiminnan harjoittamiseen liittyvästä hyväksymisestä.

4 §. Ohjesääntö. Lain 4 §:ssä säädettäisiin kantakirjaa pitävän yhteisön velvollisuudesta laatia rotua tai linjaa koskeva ohjesääntö, ohjesäännön sisällöstä ja sen hyväksymisestä. Ehdotetun 1 momentin mukaan kantakirjaa pitävän yhteisön tulisi laatia ohjesääntö, jonka tulisi sisältää ensinnäkin selvityksen rodun tai linjan jalostustavoitteista. Esimerkiksi maidontuotantoon käytettävien lypsykarjarojen jalostustavoitteena voisi olla taloudellisen kannattavuuden parantaminen siten, että

eläinten maidontuotantokykyä kehitetään erityisesti maidon kuiva-aineen osalta. Lypsykarjarojen jalostustavoitteita voisivat olla myös esimerkiksi eläimen rakenteen — kuten utare- ja jalkarakenne — ja terveysominaisuuksien parantaminen.

Ohjesäännön tulisi lisäksi sisältää määritelmän rodun tai linjan ominaispiirteistä. Ominaispiirteitä voisivat olla esimerkiksi eläimen koko, rakenne ja lihakkuus, karva-peitteen tai villan tiheys ja väri, sarvellisuus tai sarvettomuus, luonne, liikkeet ja hedelmällisyys. Ohjesäännöstä tulisi ilmetä tiedot eläinten yksilöintiä, polveutumista sekä tuotos- ja tulostietojen hyödyntämistä koskevista järjestelmistä. Kantakirjaa pitävä yhteisö voisi saada mainittuja tietoja esimerkiksi muiden tahojen ylläpitämistä järjestelmistä tai se voisi tuottaa niitä itse. Mainittujen tietojen saannissa hyödynnettävät järjestelmät olisi kuvattava ohjesäännössä. Kantakirjaa pitävä yhteisö voisi saada esimerkiksi maitorotuitien eläinten tuotostiedot ja emolehmien punitus- ja poikimavaikeustiedot maatalouden neuvontajärjestön tuotostarkkailun tietokannasta edellyttäen, että asiasta on kirjallisesti sovittu tietoja antavan tahon kanssa. Emakoiden hedelmällisyysominaisuuksien jalostus voisi puolestaan perustua esimerkiksi tietoon, jota kerätään kantakirjaa pitävän yhteisön ylläpitämään keskitettyyn tietokantaan.

Nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja hevoseläinten tunnistamisesta ja merkitsemisestä säädetään eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa ja sen nojalla annetuissa alemmanasteisissa säännöksissä. Kantakirjaan merkityillä eläimillä voisi lisäksi olla yksilöllinen kantakirjannumero, jonka antamisen perusteet tulisi kuvata ohjesäännössä. Kantakirjaa pitävällä yhteisöllä tulisi myös olla käytettävissään järjestelmä, jonka avulla se voisi varmistua eläimen polveutumisen oikeellisuudesta. Polveutumistiedot perustuvat pääsääntöisesti eläimen omistajan tai haltijan antamiin tietoihin, mutta jos tiedoissa havaitaan epä johdonmukaisuutta tai epävarmuutta, voitaisiin tehdä polveutumismääritys. Nykyisin esimerkiksi keinosiemennystoimintaan hankittavien sonnien polveutuminen varmistetaan aina DNA-määrityksellä.

Rodun ohjesäännön tulisi sisältää myös tiedot kantakirjan rakenteesta ja jaottelusta

sekä selvityksen kantakirjaan merkitsemisen perusteista. Kantakirjassa voisi olla pääjakso, joka voitaisiin eläinlajeista riippuen jakaa jalostusarvoluokkiin, sekä lisäjakso. Rodun ohjesäännössä olisi lisäksi oltava tiedot eläimen jalostusarvon tai valintatyön perustavoitteiden määrittelyssä käytettävistä arviointimenetelmistä. Esimerkiksi lypsykarjan jalostusarvoa määriteltäessä voitaisiin käyttää hyväksi tietoja pohjoismaisesta aineistosta siten, että jalostusarvoa koskevien indeksien laskennassa on mukana suomalaisten sonnien ja lehmien tietojen lisäksi tanskalaisten ja ruotsalaisten sonnien ja lehmien tietoja. Jalostusarvon arvioinnissa käytettävien tilastollisten menetelmien olisi oltava kansainvälisten toimivaltaisten laitosten — kuten International Committee for Animal Recording — vahvistamien periaatteiden mukaiset ja niiden avulla olisi voitava varmistaa, etteivät jalostusarvon arviointiin vaikuta ympäristötekijät tai tietojen rakenne. Valintatyön perustavoitteiden määrittelyyn hevoseläinten rodulla voitaisiin käyttää tietoja muun muassa kilpailusuorituksista tai muista vastaavista suorituksista.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Elinturvallisuusvirasto hyväksyisi ohjesäännön tehdessään päätöksen kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisestä. Vastaava menettely on ollut voimassa maa- ja metsätalousministeriön tehdessä päätöksen kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisestä. Jos rodun ohjesääntö ei hakuvaiheessa täytä kaikkia sille asetettuja vaatimuksia, ohjesääntöehdotusta voitaisiin pyytää täydentämään tai tarkentamaan hallintolain mukaista menettelyä noudattaen. Jos ohjesääntöä muutetaan, muutos tulisi saattaa Elinturvallisuusviraston hyväksyttäväksi ennen muutetun ohjesäännön ottamista käyttöön. Ehdotettu säännös on uusi, mutta sen ottaminen lakiin on perusteltua kantakirjaa pitävän yhteisön valvonnan, toiminnan läpinäkyvyyden ja selvyiden vuoksi. Käytännössä rotujen ohjesääntöjen muutokset on kotieläinjalostuslain ja hevos-talouslain voimassa ollessa toimitettu maa- ja metsätalousministeriöön hyväksyttäväksi tai sille tiedoksi, vaikkei asiasta ole nimenomaisesti säädetty.

Ehdotetun 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin

antaa tarkempia säännöksiä ohjesäännön sisällöstä kuten nykyisinkin. Tällä hetkellä asiasta säädetään edellä mainituissa maa- ja metsätalousministeriön päätöksissä numerot 43/1994 ja 45/1994.

5 §. *Kantakirja ja sen pitäminen.* Ehdotetun 1 momentin mukaan kantakirjaa pitävän yhteisön tulisi pitää kantakirjaa. Vaikka eläin täyttäisi kantakirjaan merkitsemiselle asetetut vaatimukset, eläimen omistajalla ei ole kuitenkaan velvollisuutta hakea eläimen merkitsemistä kantakirjaan, vaan se on vapaaehtoista. Kantakirjaan merkitsemiselle asetetut vaatimukset vaihtelisivat eläinlajeittain sekä roduittain ja linjoittain.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kantakirjan sisältämistä tiedoista. Kantakirjan tulisi sisältää eläimen tunnistamisen kannalta olennaiset tiedot, eläimen polveutumistiedot sekä eläimen jalostusarvoa tai suorituksia kuvaavat tiedot. Eläimen tunnistamisen kannalta olennaisia tietoja voisivat olla muun muassa eläimen merkitsemistunnus ja -tapa, eläimen kantakirjanumero sekä eläimen syntymäaika, sukupuoli, rotu, väri ja rakenne. Eläimen polveutumista koskevia tietoja olisivat esimerkiksi tiedot eläimen kahdesta edeltävästä sukupolvesta tunnistetietoineen. Eläimen jalostusarvoa koskevia tietoja voisivat olla muun muassa eläimen tuotos- ja tulostiedot, joiden sisältö voisi vaihdella eläinlajeittain. Esimerkiksi lypsylehmien kokonaisjalostusarvon laskentaan sisältyviä tietoja ovat: tuotos, kasvu, hedelmällisyys, syntymäpaino, poikimaväli, utareterveys, utararakenne, runko, jalat, lypsettävyys, luonne, kestävyys ja sorkkaterveys.

Kantakirjan jalostusarvoa koskeva pääjakso voitaisiin jakaa eri jalostusarvoluokkiin. Esimerkiksi ayrshire-rodun kantakirjan pääjakso sisältää nykyisin kuusi jalostusarvoluokkaa: perusluokka, valioluokka, viidenkymmenentuhannen luokka, sadantuhannen luokka, sadanviidenkymmentuhannen luokka ja kahdensadantuhannen luokka, jossa tuhannet tarkoittavat tuotosseurantatietoihin perustuvaa lypsylehmän tuottamaa maitomäärää. Eläimen suorituksia kuvaavat tiedot olisivat esimerkiksi hevoseläimen rodun kilpailutulokset.

Ehdotetun 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin

antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaan eri eläinlajeista merkittävistä tiedoista kuten nykyisinkin. Tällä hetkellä kantakirjaan merkittävistä tiedoista säädetään maa- ja metsätalousministeriön päätöksen numero 43/1994 liitteissä 3—5 ja numeron 45/1994 liitteessä.

6 §. Eläimen merkitseminen kantakirjaan. Ehdotetun *1 momentin* mukaan eläin olisi hakemuksesta merkittävä kantakirjaan, jos eläin täyttää ohjesäännössä rodulle asetetut vaatimukset. Kantakirjaa pitävä yhteisö ei voisi kieltäytyä merkitsemästä eläintä kantakirjaan minkään muun syyn vuoksi kuin sen, ettei eläin täytä ohjesäännössä olevia kantakirjaan merkitsemisen vaatimuksia. Kantakirjaan merkitsemistä ei siis voisi estää tai rajoittaa muilla kuin eläinjalostussäännöksiin perustuvilla, eläimen tunnistamiseen, polveutumiseen tai perinnölliseen arvoon liittyvillä syillä. Kantakirjaan merkitsemistä ei voisi myöskään evätä sillä perusteella, että eläin on tuotu maahan muusta kuin jäsenvaltiosta, tai kieltäytyä merkitsemästä eläintä kantakirjaan esimerkiksi eläimen omistajan tai haltijan henkilöön tai muiden vastaavien syiden vuoksi.

Kantakirjaan merkitsemiselle asetetut vaatimukset poikkeavat toisistaan eri eläinlajien ja -rotujen osalta. Esimerkiksi kantakirjan pääjakson kantakirjaluokkaan merkittävän Suomessa syntyneen yorkshire-rotuisen emakon on polveuduttava vanhemmista ja isovanhemmista, jotka on merkitty yorkshire-kantakirjan pääjakson kantakirjaluokkaan tai emakon emä tämän kantakirjan lisäjakson sukupolviluokkaan 3 ja emakon isä ja isänisä tämän kantakirjan pääjakson kantakirjaluokkaan.

Kantakirjaan tulisi pykälän *2 momentin* mukaan merkitä hakemuksesta myös sellainen eläin, joka on merkitty Euroopan unionin kotieläinjalostusta koskevien säännösten mukaisesti kyseisestä rodusta tai linjasta pidettävään kantakirjaan toisessa jäsenvaltiossa. Säännös koskisi siis ainoastaan toisessa jäsenvaltiossa asianmukaisesti kantakirjaan merkittyä eläintä, joka tulisi merkitä pelkästään tällä perusteella Suomessa pidettävään kantakirjaan. Esimerkiksi Tanskassa kantakirjaan merkitty holstein-rotuinen sonni olisi merkittävä Faba osk:n pitämään kantakirjaan eikä kantakirjaan merkitsemistä voisi evätä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin ehdotetun *3 momentin* mukaan antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaan merkitsemisestä eri eläinlajien osalta kuten nykyisinkin. Nykyisin tarkempia säännöksiä kantakirjaan merkitsemisestä sisältyy edellä mainittuihin maa- ja metsätalousministeriön päätöksiin numerot 43/1994 ja 45/1994.

3 luku **Jalostukseen käytettäviin eläimiin ja niiden sukusoluihin ja alkioihin liittyvät asiakirjat sekä niiden tuonti**

7 §. Polveutumistodistus ja tunnistusasiakirja. Jalostusaineuksen mukana tulisi olla polveutumistodistus tai tunnistusasiakirja jalostusainesta myytäessä, ostettaessa, välitetäessä tai luovutettaessa vastikkeetta jäsenvaltiossa tai jäsenvaltioiden välillä tai tuotessa muusta kuin jäsenvaltiosta ehdotetun *1 momentin* mukaan. Tunnistusasiakirja koskisi hevoseläimiä ja polveutumistodistus muita eläinjalostuslain soveltamisalaan kuuluvia eläinlajeja. Mainittujen asiakirjojen tulisi siis seurata jalostuseläimen mukana myös eläintä kotimaassa siirrettäessä.

Polveutumistodistuksen ja tunnistusasiakirjan sisällöstä säännellään varsin kattavasti Euroopan unionin lainsäädännössä ja sen sisältö voi vaihdella eläinlajeittain. Esimerkiksi puhdasrotuisten autojen polveutumistodistuksessa tulee olla komission päätöksen 2005/379/EY mukaan seuraavat tiedot: virallisesti hyväksytyn kantakirjaa pitävän yhteisön nimi, kantakirjan nimi, eläimen nimi ja kantakirjanumero, eläimen rotu ja sukupuoli, todistuksen antamispäivämäärä, tieto yksilöintijärjestelmästä, eläimen tunnistusnumero ja syntymäaika, jalostajan nimi ja osoite, omistajan nimi ja osoite, polveutuminen, kaikki saatavilla olevat suoritustestien tulokset ja jalostusarvon arvioinnissa saadut tulokset, tiineenä olevien naaraiden osalta keinosiemennyksen tai astutuksen päivämäärä ja hedelmöittäjänsönnin yksilöinti sekä todistuksen antajan allekirjoitus. Lisäksi todistus tulee olla otsikoitu päätöksessä edellytetyllä tavalla.

Hevoseläinten tunnistusasiakirjasta säädetään puolestaan komission asetuksessa (EY) N:o 504/2008, jonka mukaan rekisteröidyn

hevoseläimen tunnistusasiakirjan tulee sisältää muun muassa hevoseläimen tunnistustiedot mukaan lukien polveutuminen, tiedot eläimelle annetuista rokotuksista, tiedot laboratoriodien suorittamista terveystarkastuksista ja hevoseläimen lääkitsemisestä sekä tunnistusasiakirjan voimassaolo siirtoa varten.

Jos jalostukseen käytettävien eläinten sukusoluja tai alkioita myydään, välitetään tai tuodaan maahan, jalostusaineksen mukana tulisi olla sukusolujen tai alkioiden polveutumistodistus. Sukusolujen ja alkioiden polveutumistodistuksesta säädetään muun muassa komission päätöksessä 96/510/EY, jonka mukaan esimerkiksi nautaeläimen siemennestettä koskevasta polveutumistodistuksesta tulee ilmetä luovuttajauroksen tiedoista muun muassa eläinlaji, rotu, syntymäaika, rekisteröintinumero, polveutuminen ja jalostusarvon arvioinnin tulokset. Siemennestettä koskevista tiedoista tulee puolestaan ilmetä muun muassa siemennesteen tunnistetiedot, alkuperä, määräpaikka, annosten määrä ja keräyspäivä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan kantakirjaa pitävän yhteisön olisi annettava polveutumistodistus tai tunnistusasiakirja. Sukusolujen ja alkioiden polveutumistodistuksen voisi kuitenkin antaa myös Euroopan unionin eläinten terveyttä koskevan lainsäädännön mukaisesti hyväksytty keinollista lisäämistä harjoittava toimija. Siemennesteen polveutumistodistuksen voisi antaa kantakirjaa pitävän yhteisön lisäksi eläinten terveyttä koskevaista vaatimuksista yhteisön sisäisessä naudansukuisten kotieläinten pakastetun siemennesteen kaupassa ja tuonnissa annetussa neuvoston direktiivissä 88/407/ETY tarkoitettu hyväksytty keinosiemennysasema tai siemennesteen varastointikeskus. Alkioiden polveutumistodistuksen voisi puolestaan antaa myös eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista yhteisön sisäisessä naudansukuisten kotieläinten alkioiden kaupassa ja tuonnissa kolmansista maista annetussa neuvoston direktiivissä 89/556/ETY tarkoitettu hyväksytty alkionsiirtoryhmä. Keinosiemennysaseman, siemennesteen varastointikeskuksen ja alkionsiirtoryhmän antaman polveutumistodistuksen tulisi kuitenkin perustua kantakirjaa pitävän yhteisön antamiin tietoihin komission päätöksen numero 2005/379/EY 1 artiklan

mukaisesti. Säännös koskisi sekä jäsenvaltiossa että muussa kuin jäsenvaltiossa annettavaa sukusolujen ja alkioiden polveutumistodistusta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä polveutumistodistuksen sisällöstä kuten nykyisinkin. Tällä hetkellä asiasta säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön määräyskoelmassa julkaistussa kotieläinten jalostusaineksen polveutumistodistuksista annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 79/2005. Polveutumistodistusten sisällöistä säädetään edellä sanotun mukaisesti yksityiskohtaisesti Euroopan unionin lainsäädännössä ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella pantaisiin unionin lainsäädäntö täytäntöön sen teknisten ja lakia yksityiskohtaisempien säännösten osalta.

8 §. Jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuonti. Lain 8 §:ssä säädettäisiin jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuonnista maahan. Tuonnilla tarkoitettaisiin tuontia muusta kuin jäsenvaltiosta, koska Euroopan talousalueen sisällä tapahtuvan tuonnin katsotaan olevan osa sisämarkkinoilla tapahtuvaa toimintaa. Ehdotetun 1 momentin mukaan tuotaessa muu elävä jalostukseen käytettävä eläin kuin hevoseläin maahan, sen tulisi olla merkitty Euroopan unionin eläinjalostusta koskevan lainsäädännön mukaisesti hyväksytyyn muussa kuin jäsenvaltiossa toimivan yhteisön pitämään kantakirjaan. Säännös koskisi puhdasrotuisia nautoja, sikoja, lampaita ja vuohia sekä risteytettyjä sikoja. Mainittu ei kuitenkaan koskisi hevoseläimiä edellä 6 §:n 3 momentin perusteluista ilmevästä syistä johtuen.

Tuotaessa elävä jalostukseen käytettävä eläin muusta kuin jäsenvaltiosta maahan tullille olisi ehdotetun 2 momentin mukaan esitettävä ensinnäkin eläimen polveutumistodistus tai tunnistusasiakirja. Tullille tulisi lisäksi esittää osoitus siitä, että tuotava eläin merkitään kantakirjaan tai lausunto siitä, että eläin täyttää kantakirjaan merkitsemisen vaatimukset. Osoitus eläimen merkitsemisestä kantakirjaan koskisi muita jalostukseen käytettäviä eläimiä kuin hevoseläimiä eli esimerkiksi nautoja ja sikoja ja jälkimmäinen

edellytys hevoseläimiä. Tullille tulisi luonnollisesti esittää myös 1 momentissa tarkoitettu tieto eläimen merkitsemisestä kantakirjaan. Mainittujen asiakirjojen ja selvitysten esittäminen olisivat edellytyksenä sille, että eläin voidaan merkitä Suomessa pidettävään rodun tai linjan kantakirjaan. Jos maahan tuotava jalostukseen käytettävä eläin on kantava, tullille tulisi lisäksi esittää todistus eläimen tiineydestä. Tiineystodistuksesta ilmenisi tarvittavat tiedot muun muassa keinosiemennyksen tai astutuksen päivämäärästä sekä tiedot siemennesteen luovuttajauroksesta — kuten rotu, rekisteröintinumero ja polveutuminen — ja todistuksen antajan tiedot.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin sukusolujen ja alkioiden tuonnista maahan. Tuotaessa jalostukseen käytettävän eläimen sukusoluja tai alkioita maahan muusta kuin jäsenvaltiosta, tullille tulisi ensinnäkin esittää sukusolujen tai alkioiden polveutumistodistus, jota on käsitelty tarkemmin 6 §:n perusteluissa. Ehdotettu säännös perustuu neuvoston direktiivin 94/28/EY 5—7 artiklaan. Tullille tulisi lisäksi esittää tarpeelliset selvitykset luovuttajaeläimen arvioinnista. Tuotaessa esimerkiksi sonnin siemennestettä maahan, siemennesteen tulisi olla peräisin sellaisesta eläimestä, jolle on suoritettu neuvoston direktiivin 94/28/EY 5 artiklan toisessa alakohdassa tarkoitettujen yksilötulosten seurantaan ja jalostusarvon arviointiin liittyvät kokeet. Tuotaessa muun jalostukseen käytettävän eläimen kuin hevoseläimen sukusoluja tai alkioita maahan, tullille tulisi esittää myös selvitys siitä, että luovuttajaeläin on merkitty Euroopan unionin kotieläinjalostusta koskevan lainsäädännön mukaisesti hyväksytyyn, muussa kuin jäsenvaltiossa toimivan yhteisön ylläpitämään kantakirjaan. Ehdotus perustuu täältä osin neuvoston direktiivin 94/28/EY 4 artiklaan. Säännös koskisi puhdasrotuisia nautoja, sikoja, lampaita ja vuohia sekä risteytettyjä sikoja, mutta ei hevoseläimiä 6 §:n 3 momentin perusteluissa ilmenevistä syistä johtuen. Tuotaessa hevoseläimen sukusoluja tai alkioita maahan tullille tulisi kuitenkin esittää lausunto siitä, että luovuttajahevonen täyttää kantakirjaan merkitsemiselle asetetut vaatimukset vastaavalla tavalla kuin elävää jalostukseen käytettävää eläintä maahan tuotaessa.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto antaisi polveutumista ja kotieläinjalostusta koskevien vaatimusten vahvistamisesta tiettyjen eläinten siemennesteen tuontia varten annetussa komission päätöksessä 96/509/EY tarkoitettua todistuksen. Komission päätöksessä tarkoitettu todistus sisältää tiedot muun muassa luovuttajauroksen alkuperäisestä kantakirjanumerosta sekä tiedon siitä, mikä on suurin määrä siemennesteanneksia, jotka saadaan tuoda maahan.

Ehdotetun 5 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuontia koskevista selvityksistä sekä niiden sisällöstä eri eläinlajien osalta kuten nykyisinkin. Tällä hetkellä asiasta säädetään maa- ja metsätalousministeriön määräyskokoelmassa julkaistuissa kotieläinten jalostusaineksen maahantuonnissa annettavasta selvityksestä annetussa maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä 98/1997 ja hevosten jalostusaineksen maahantuonnissa annettavasta selvityksestä annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 47/2004.

4 luku Viranomaiset

9 §. Maa- ja metsätalousministeriö. Ehdotetun 9 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriölle kuuluisi eläinjalostustoiminnasta annettavan lain sekä Euroopan unionin eläinjalostusta koskevan lainsäädännön täytäntöönpanon ja noudattamisen yleinen ohjaus ja valvonta. Vastaavaa säännöstä ei ole voimassa olevassa eläinjalostusta koskevassa lainsäädännössä, vaikka maa- ja metsätalousministeriö on hoitanut mainittuja tehtäviä koko kotieläinjalostuslain voimassaoloajan. Vastaavantyyppinen säännös sisältyy nykyisin esimerkiksi eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain 23 §:ään ja voimassa olevan eläintautilain 5 §:ään.

10 §. Elintarviketurvallisuusvirasto. Ehdotetun 10 §:n mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelisi, ohjaisi, kehittäisi ja valvoisi eläinten jalostustoimintaa. Ehdotettu tehtävä olisi uusi Elintarviketurvallisuusvirastolle. Elintarviketurvallisuusvirastolle kuuluu kuitenkin jo nykyisin vastaavat tehtävät muun muassa eläintautien, eläinten tun-

nistamisen ja eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen osalta. Elintarviketurvallisuusvirastolla on asiantuntemusta eläimiin liittyvien säännösten osalta, minkä vuoksi on perusteltua, että Elintarviketurvallisuusvirastolla olisi suunnittelu-, ohjaus-, kehittämis- ja valvonta-tehtäviä myös eläinjalostuksen osalta.

Ehdotuksen mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaisi lisäksi kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymiseen ja eläinjalostustoiminnasta annettavan lain säännösten valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin mainitussa laissa säädetään. Tehtävä olisi Elintarviketurvallisuusvirastolle uusi, koska voimassa olevan kotieläinjalostuslain ja hevostalouslain mukaan mainitut tehtävät kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle. Kyseiset tehtävät ovat kuitenkin luonteeltaan lain toimeenpanoon liittyviä tehtäviä, mitkä eivät ole luonteeltaan sellaisia, joita tulisi hoitaa ministeriötasolla. Elintarviketurvallisuusvirasto olisi luonteva valtionhallinnon keskusvirasto hoitamaan mainittuja tehtäviä, koska sillä on jo olemassa tehtävän hoitamiseen tarvittavaa asiantuntemusta.

11 §. Tulli. Ehdotetun 11 §:n mukaan tulli suorittaisi jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahan-tuontiin ja sen valvontaan liittyviä tehtäviä kuten nykyisinkin. Tuotaessa jalostukseen käytettäviä eläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita maahan muusta kuin jäsenvaltiosta tulli tarkastaisi muun muassa näiden mukana seuraavat asiakirjat, kuten esimerkiksi polt-veutumistodistuksen.

5 luku **Valvonta ja hallinnolliset pakkokeinot**

12 §. Valvonta. Ehdotetun 1 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto valvoisi kantakirjaa pitävän yhteisön toimintaa eläinjalostustoiminnasta annettavan laissa säädettyjen tehtävien hoitamisessa. Tehtävä olisi Elintarviketurvallisuusvirastolle uusi, koska voimassa olevassa kotieläinjalostuslaissa valvontaviranomainen on maa- ja metsätalousministeriö. Koska ehdotuksen mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto tekisi päätöksen kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisestä, on luontevaa, että Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaisi myös näiden yhteisö-

jen valvontaa. Valvonta voisi kohdistua seikoihin, jotka ovat hyväksymisen edellytyksiä, sekä esimerkiksi kantakirjan pitämiseen ja siinä noudatettavaan menettelyyn.

Ehdotetun 2 momentin mukaan tulli valvoisi jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuontia maahan kuten nykyisinkin Elintarviketurvallisuusviraston lisäksi.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voisi käyttää valvonnassa apunaan aluehallintovirastoa. Elintarviketurvallisuusviraston palveluksessa olevan henkilön ei siten tarvitsisi esimerkiksi itse mennä paikan päälle tarkastamaan vaikkapa valvonnan kohteena olevan toimitiloja, vaan tämän tehtävän voisi hoitaa aluehallintoviraston palveluksessa oleva henkilö.

13 §. Tarkastusoikeus. Ehdotetun 1 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusvirastolla olisi oikeus tarkastaa kantakirjaa pitävän yhteisön toiminnan valvomiseksi tämän toimitiloja sekä saada tältä tai tämän edustajalta tarkastuksen suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot. Tarkastusta ei saisi kuitenkaan suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Ehdotettu rajaus on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukainen. Tarpeellisia asiakirjoja voisi- vat olla esimerkiksi kantakirjaa pitävän yhteisön kirjanpitoon ja tilinpäätökseen liittyvät asiakirjat sekä kantakirjan rakennetta koskevat sekä kantakirjoihin merkityt tiedot. Asiakirjoilla tarkoitettaisiin ehdotuksen mukaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä aineistoa, koska suuri osa aineistosta on nykyisin automaattisen tietojenkäsittelyn avulla luotua.

Ehdotetun 2 momentin mukaan kantakirjaa pitävän yhteisön tai tämän edustajan olisi Elintarviketurvallisuusviraston pyynnöstä annettava tarpeellinen apu tarkastuksen suorittamisessa. Kantakirjaa pitävän yhteisön olisi esimerkiksi annettava viranomaisen tarkastettavaksi ne asiakirjat, jotka ovat tarkastuksen kohteena, sekä tarvittavat tiedot yhteisön asiantuntemuksesta sekä taloudellisesta tilanteesta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan tarkastuksen suorittamisessa noudatettaisiin, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään. Hal-

lintolain 39 §:ään sisältyy yleissäännös tarkastuksen suorittamisesta sekä tarkastuksessa noudatettavasta menettelystä.

14 §. Kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen peruuttaminen. Jos kantakirjaa pitävä yhteisö ei täytä hyväksymisen edellytyksiä tai se laiminlyö tai rikkoo toimintaansa koskevia eläinjalostustoiminnasta annettavassa laissa säädettyjä velvollisuuksia, Elintarviketurvallisuusviraston olisi ehdotetun *1 momentin* mukaan annettava tälle kirjallinen korjauskehoitus. Kantakirjaa pitävän yhteisön tulisi ryhtyä toimenpiteisiin korjauskehotuksen saatuaan havaitun puutteen korjaamiseksi. Havaittu puute voisi liittyä esimerkiksi kantakirjaa pitävän yhteisön hallinnollisessa tai taloudellisessa tilanteessa tapahtuneisiin muutoksiin tai eläintenpitäjien yhdenvertaisessa kohtelussa ilmenneisiin epäkohtiin. Elintarviketurvallisuusviraston olisi asetettava korjauskehotuksessa kantakirjaa pitävälle yhteisölle määräaika, jonka kuluessa havaitut puutteet, laiminlyönnit tai rikkomukset on korjattava. Vastaavantuypinen säännös sisältyy esimerkiksi kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) 27 §:ään ja maatalouden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 82 §:ään. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että puutteet tulevat korjatuksi. Määräaikaa ei kuitenkaan tarvitsisi asettaa, jos se on ilmeisen tarpeetonta. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi silloin, jos kantakirjaa pitävä yhteisö lopettaa toimintansa.

Jos kantakirjaa pitävä yhteisö ei korjaa hyväksymisen edellytyksiä koskevaa puutetta korjauskehotuksessa asetetussa määräajassa, Elintarviketurvallisuusviraston olisi ehdotetun *2 momentin* mukaan peruutettava yhteisön hyväksyminen. Jos hyväksymisen edellytykset eivät täyty eikä kantakirjaa pitävä yhteisö korjaa tilannetta korjauskehotuksesta huolimatta, on selvää, että hyväksyminen olisi tällaisessa tapauksessa peruutettava. Elintarviketurvallisuusviraston olisi peruutettava kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksyminen myös siinä tapauksessa, että yhteisö ei korjaa toimintavelvollisuuksiensa laiminlyöntiä tai rikkomusta asetetussa määräajassa ja kyseessä on yhteisöä koskevien vaatimusten kokonaisuuden kannalta olennainen ja vakava virhe tai laiminlyönti. Virheen tai laiminlyönnin

olennaisuus ja vakavuus tulisi arvioida tapauskohtaisesti. Olennainen virhe tai laiminlyönti voisi liittyä esimerkiksi kantakirjan pitämisen laiminlyöntiin tai siinä ilmenneisiin epäselvyyksiin.

15 §. Käytön kieltäminen. Lain 15 §:ssä säädettäisiin mahdollisuudesta kieltää jalostukseen tarkoitettujen eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden käyttö jalostustoimintaan siinä tapauksessa, etteivät ne täytä eläinjalostustoiminnasta annettavassa laissa säädettyjä vaatimuksia. Ehdotetun *1 momentin* mukaan jalostukseen tarkoitettujen eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden käytön kieltämisestä päättäisi Elintarviketurvallisuusvirasto. Nykyisin asiasta päättää voimassa olevan kotieläinjalostuslain 11 §:n nojalla maa- ja metsätalousministeriö, mutta koska eläinjalostuslain toimeenpanotehtävät ehdotetaan pääosin siirrettäväksi Elintarviketurvallisuusvirastolle, viranomaistahon muutos on tältä osin perusteltu. Käytön kieltäminen jalostustoimintaan voisi tulla kyseeseen esimerkiksi sellaisessa tapauksessa, että maahan on tuotu muusta kuin jäsenvaltiosta sellaista spermaa, jonka luovuttajasonnille ei ole suoritettu asianmukaista jalostusarvon arviointia.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan Elintarviketurvallisuusvirastolla olisi oikeus saada kiellon määrittämiseksi tarpeelliset tiedot jalostustoimintaa harjoittavalta ja jalostukseen käytettävien eläinten tai niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuojalta, jos on syytä epäillä, ettei jalostukseen tarkoitettu eläin tai jalostukseen käytettävien eläinten sukusolut ja alkiot täytä eläinjalostuslaissa säädettyjä vaatimuksia. Epäily voisi ilmetä esimerkiksi Elintarviketurvallisuusviraston toiselta viranomaiselta saadun tiedon perusteella ja kohdistua esimerkiksi tuontiin liittyviin asiakirjoihin tai sukusolujen luovuttajaeläimeen. Tietojensaantioikeus olisi tältä osin rajattu käytön kieltämistä koskevan pykälän soveltamisalaan ja jalostustoimintaa harjoittavaan tai jalostukseen tarkoitettujen eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuojaan.

Ehdotetun *3 momentin* mukaan kielloksi annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puute on mahdollista korjata. Puutteen korjaaminen voisi olla mahdollista esimerkiksi siinä tapauksessa, että tuontiasiakirjois-

sa on puutteita ja puutteellisen asiakirjan täydentäminen on mahdollista. Kielto tulisi viipymättä peruuttaa puutteen tultua korjatuksi, mikä on kiellon kohteena olevan tahon oikeusturvan vuoksi perusteltua. Elintarviketurvallisuusviraston määräämää kieltoa olisi muutoksenhausta huolimatta noudatettava, mikä on vakiintunut käytäntö turvaamistoi-
menpiteen luonteisen asian osalta. Muutoksenhakuviranomainen eli hallinto-oikeus voisi kuitenkin kieltää Elintarviketurvallisuusviraston päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi. Ehdotus vastaa pääasi-
alliselta sisällöltään voimassa olevan kotieläinjalostuslain 11 §:n säännöstä.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voisi asettaa kiellon noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Ehdotus on perusteltu sen vuoksi, että joissain tapauksissa pelkkä kielto ja rangaistussäännös eivät välttämättä ole riittävä keino kiellon noudattamisen varmistamiseksi. Uhkasakon asettamista koskeva säännös sisältyy myös voimassa olevan kotieläinjalostuslain 13 §:ään.

6 luku Erinäiset säännökset

16 §. *Rekisteri kantakirjaa pitävistä yhteisöistä.* Ehdotetun 1 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto pitäisi rekisteriä kantakirjaa pitävistä yhteisöistä. Rekisteri olisi osa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettua maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmää. Tietojärjestelmälakia sovelletaan maatalous-, elintarvike- ja maaseutuhallinnossa laadittuihin asiakirjoihin sekä näiden tehtäviin liittyviin rekistereihin, jos asiakirjoissa ja rekistereissä olevat tiedot kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan. Maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annettuun lakiin sisältyy säännökset muun muassa tietojärjestelmän käyttötarkoituksesta, rakenteesta ja sisällöstä, tietojen luovuttamisesta sekä tietojen poistamisesta tietojärjestelmästä. Edelleen lain mukaan Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto sekä maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus pitävät tietojärjestelmän rekistereitä kukin oman toimialansa osalta. Ehdotuksen mukaan rekisteriin ja asiakirjoihin sovellettaisiin maaseutuelinkeinohallin-

non tietojärjestelmästä annettua lakia, ellei eläinjalostuslaissa toisin säädetä. Elintarviketurvallisuusvirasto pitää tässä pykälässä tarkoitettua tyyppistä rekisteriä jo nykyisinkin muun muassa eläintautilain säännösten nojal-
la.

Ehdotetun 2 momentin mukaan kantakirjaa pitäviä yhteisöjä koskevaan rekisteriin merkittäisiin päivä, jona yhteisö on hyväksytty kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi, kantakirjaa pitävän yhteisön yhteystiedot, tiedot siitä, mistä eläinlajista tai rodusta ja linjasta yhteisö on hyväksytty pitämään kantakirjaa sekä tiedot toiminnan lopettamisesta tai hyväksymisen peruuttamisesta. Lisäksi hevoseläinten osalta rekisteriin merkittäisiin tieto siitä, missä jäsenvaltiossa pidetään rodun alkuperää koskevaa kantakirjaa. Ehdotuksen mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisisi kantakirjaa pitävistä yhteisöistä sähköisesti luettelon, jossa olisi edellä tarkoitettut, Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyt tiedot. Ehdotus perustuu neuvoston direktiivin 2008/73/EY täytäntöönpanoon jäsenvaltioiden yhteisön eläinlääkintä- ja eläinjalostuslainsäädännön mukaisesti hyväksymien laitosten ja laboratorioden luetteloita sisältävien internetpohjaisten tietosivujen osalta annettuun komission päätökseen 2009/712/EY. Mainitun komission päätöksen 1 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on pidettävä sähköistä luetteloa komission päätöksen liitteessä II olevan 2 luvun mukaisista kotieläinjalostuslaitoksista eli toisin sanoen kantakirjaa tai kantakirjaa vastaavaa rekisteriä pitävistä yhteisöistä. Komission päätöksen liitteen II luvun 2 kohdassa 1 on mainittu kunkin sellaisen eläinlajin osalta, joita päätös koskee, sähköisessä luettelossa julkaistavat tiedot. Edellä mainittu komission päätös koskee puhdasrotuisten nautojen, sikojen, lampaiden ja vuohien sekä risteytettyjen sikojen ja rekisteröityjen hevosten kantakirjaa pitäväksi hyväksytyjä yhteisöjä.

Maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 12 §:n mukaan tietojärjestelmän tiedot poistetaan viimeistään kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun asiakasta koskevia tietoja on viimeksi käsitelty tiettyjä pykälässä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta. Toisaalta mainitun lain mukaan tieto on poistettava välittömästi sen jälkeen, kun

käsittelylle ei ole laissa säädettyä perustetta. Kantakirjaa pitävien yhteisöjen osalta voinee todeta, ettei niitä koskevia rekisteritietoja välttämättä muuteta hyväksymisen jälkeen vuosiin, ellei esimerkiksi yhteystiedoissa tapahdu muutoksia. Toisaalta kantakirjaa pitävän yhteisön tietoja ei ole välttämätöntä säilyttää rekisterissä kymmentä vuotta sen jälkeen, kun kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksyminen on peruutettu tai se on lopettanut toimintansa. Jälkimmäisessä tapauksessa tietoja ei voida kuitenkaan poistaa välittömästi rekisteristä, koska tieto siitä, mikä yhteisö on aiemmin pitänyt kyseistä rotua koskevaa kantakirjaa ja mistä niihin liittyviä tietoja voi tiedustella, pitää olla saatavissa. Edellä sanotun perusteella ehdotetaan pykälän 3 *momentissa*, että maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä poistettaisiin tässä pykälässä tarkoitetut tiedot rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun kantakirjaa pitävä yhteisö on ilmoittanut toiminnan lopettamisesta tai sen hyväksyminen on peruutettu. Ehdotus on perusteltu myös lainsäädännön yhtenäistämiseksi tässä pykälässä tarkoitettujen rekistereiden osalta, koska vastaava säännös sisältyy vuoden 2014 alusta voimaan tulevan eläintautilain 96 §:ään, jonka oikeusperusta Euroopan unionin lainsäädännössä on myös osaltaan edellä mainittu komission päätös 2009/712/EY.

Ehdotetun 4 *momentin* mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä rekisteritietojen merkitsemisessä ja luettelon julkaisemisessa noudatettavasta menettelystä.

17 §. Viranomaisen oikeus tietojensaantiin ja tietojen luovuttaminen. Pykälässä säädettäisiin Elintarviketurvallisuusviraston oikeudesta saada tietoja muilta viranomaisilta sekä salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta toiselle viranomaiselle. Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin Elintarviketurvallisuusviraston oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä tietoja valtion viranomaiselta, kuten aluehallintovirastolta tai veroviranomaisilta. Momentissa tarkoitetut tiedot olisivat sellaisia kantakirjaa pitävää yhteisöä tai kantakirjaa pitäväksi hakevaa yhteisöä, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muuta eläinjalostustoiminnasta annettavan lain noudattamisen kannalta mer-

kityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat asian käsittelemiseksi välttämättömiä. Koska kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen yhtenä edellytyksenä on yhteisön taloudellinen asema, merkityksellinen tieto voisi olla esimerkiksi tieto mahdollisista verovelloista.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin sellaisen salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta, jotka on saatu eläinjalostustoiminnasta annettavassa laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa. Tällaisia tietoja voisivat olla esimerkiksi kantakirjaa pitävän yhteisön taloudellisesta asemasta ja liike- tai ammattisalaisuudesta. Elintarviketurvallisuusvirasto saisi luovuttaa mainittuja tietoja salassapitosäännösten estämättä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi. Ehdotus vastaa pääasialliselta sisällöltään voimassa olevan kotieläinjalostuslain 14 §:ä.

Pykälän 3 *momentti* koskisi Euroopan unionin toimielimille muutoin salassa pidettävän tiedon luovuttamista, joka on saatu eläinjalostuslakia toimeenpantaessa. Elintarviketurvallisuusvirasto saisi ehdotuksen mukaan luovuttaa mainitun tiedon salassapitosäännösten estämättä Euroopan unionin asianomaisille toimielimille, jos tieto on tarpeen valvottaessa, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

18 §. Päätöksen maksullisuus. Lain 18 §:n mukaan Elintarviketurvallisuusviraston eläinjalostuslain nojalla tekemästä päätöksestä perittävistä maksusta säädettäisiin valtion maksuperustelaisissa (150/1992). Valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista. Mainitun lain 4 §:n mukaan maksullisia suoritteita tulee olla muun muassa päätökset, jotka on tehty hakemuksesta, ellei maksuttomuudelle ole perusteltua syytä. Perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää (omakustannusarvo). Elintarviketurvallisuusviraston tekemä päätös kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen peruuttamisesta sekä jalostukseen käytettävän eläimen tai eläimen sukusolujen ja alkioiden käytön kieltämisestä olisi kuitenkin ehdotuksen mukaan maksuton.

19 §. Virka-apu. Ehdotetun 19 §:n mukaan Elintarviketurvallisuusvirastolla olisi oikeus saada virka-apua tarkastuksen suorittamisessa siten kuin poliisilaisissa (872/2011) säädetään. Tasavallan presidentti vahvisti 22 päivänä heinäkuuta 2011 poliisilain tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014. Mainitulla uudella poliisilalla kumotaan voimassa oleva poliisilaki (493/1995), mistä syystä johtuen tässä hallituksen esityksessä viittaukset poliisilakiin ehdotetaan tehtäväksi vuoden 2014 alusta lukien voimaan tulevaan poliisilakiin. Säännös virka-avun saamisesta sisältyy voimassa olevan kotieläinjalostuslain 10 §:ään, mutta säännöksen kirjoitusasu on tarkistettu.

20 §. Eläinjalostusrikkomus. Lain 20 §:ssä säädettäisiin eläinjalostusrikkomuksesta. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan kotieläinjalostuslain 15 §:ään. Ehdotuksen mukaan eläinjalostusrikkomuksesta olisi tuomittava kolmessa eri tilanteessa eläinjalostusrikkomuksesta sakkoon. Tuomitseminen edellyttäisi tahallisuutta ja tuomio voitaisiin antaa kantakirjaan merkitsemistä, polveutumistodistuksen tai tunnistusasiakirjan antamista sekä jalostukseen tarkoitettujen eläinten tai niiden sukusolujen ja alkioiden käytön kieltoa koskevien säännösten rikkomisesta.

21 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusviraston tekemään päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksiä kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä tehtäen erittäin harvoin ottaen huomioon, että mainittuja päätöksiä on tehty kuudelle kantakirjaa pitävälle yhteisölle kotieläinjalostuslain ja hevostalouselain voimassa ollessa eli kahdenkymmenen vuoden kuluessa. Lisäksi hakemuksessa olevat mahdolliset puutteet voidaan pyytää täydentämään asian käsittelyn aikana hallintolain säännösten mukaisesti. Jos päätös koskee kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen peruuttamista, kantakirjaa pitävän yhteisön oikeusturvan kannalta sillä pitäisi olla mahdollisuus valittaa välittömästi tehdystä päätöksestä, koska hyväksymisen peruuttaminen johtaa toiminnan lopettamiseen rodun kantakirjan pitämisen osalta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen peruuttamista tai jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden käytön kieltämistä koskevaa päätöstä, saisi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Sen sijaan hallinto-oikeuden päätökseen muussa asiassa saisi hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Ehdotus valituslupamenettelyjärjestelmän käyttöön ottamisesta on linjassa ministeriöissä vireillä olevan hankkeen kanssa, jossa pyritään laajentamaan oikaisuvaatimus- ja valituslupajärjestelmää. Muiden kuin kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen peruuttamista tai jalostukseen käytettävän eläimen sekä niiden sukusolujen tai alkioiden käytön kieltämistä koskevien päätösten osalta voidaan pitää oikeusturvan takeiden kannalta riittävänä pääsyä korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitusluvan perusteella.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan selvyiden vuoksi säädettäväksi, että Elintarviketurvallisuusviraston maksua koskevan päätöksen muutoksenhausta säädetään valtion maksuperustelain 11 b §:ssä. Mainitun pykälän mukaan maksua koskevaan päätökseen voidaan vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta eli tässä tapauksessa Elintarviketurvallisuusvirastolta.

1.2 Eläinsuojelulaki

Tähän hallituksen esitykseen sisältyvään ehdotukseen laiksi eläinjalostustoiminnasta ei sisälly säännöksiä eläinten keinollisen lisäämisen harjoittamisesta eikä eläinten keinolliseen lisäämiseen liittyvistä pätevyysvaatimuksista eikä eläinten keinollisen lisäämisen luvanvaraisuudesta. Jotta jatkossakin voitaisiin kuitenkin varmistua eläinten keinollista lisäämistä suorittavien henkilöiden pätevydestä, eläinsuojelulakiin ehdotetaan otettavaksi asiaa koskeva säännös uuteen 29 §:ään siitä lailla 1430/2006 kumotun 29 §:n tilalle. Eläinsuojelulain kokonaisuudistus on parhaillaan käynnissä ja myös eläinten keinollisen lisäämisen kelpoisuusvaatimuksia on mahdollista tarvittaessa tar-

kastella uudelleen kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Ehdotetun *1 momentin* mukaan nautoja, sikoja, lampaita, vuohia ja hevosia saisi keinosiementää eläinlääkäri tai henkilö, joka on suorittanut kyseisen eläinlajin osalta keinosiementämisen ammattitaitovaatimuksen sisältävän tutkinnon. Nykyisin esimerkiksi seminologin ammattitutkinto antaa pätevyyden nautojen ja sikojen keinosiementämiseen. Jatkossa seminologin olisi mahdollista hankkia pätevyys myös lampaiden ja vuohien keinosiementämiseen suorittamalla näiden eläinlajien osalta keinosiementämisen tutkinnon osa. Edelleen ehdotetun *1 momentin* mukaan naudoille ja hevosille tehtävän alkionsiirron saisi suorittaa henkilö, joka on suorittanut keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon sekä kyseisen eläinlajin osalta siihen liittyvän alkionsiirron ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon osan. Nykyisin esimerkiksi seminologin tutkintoon on mahdollista liittää valinnaisena tutkinnon osana esimerkiksi alkionsiirto.

Koska ketuille ja suomensupeille ei tehdä alkionsiirtoja, pykälän *2 momentissa* ehdotetaan, että näitä saisi keinosiementää henkilö, joka on suorittanut kyseisen eläinlajin keinosiemennyksen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon. Nykyisin esimerkiksi tarhaajamestarin erikoisammattitutkintoon sisältyy osio kettujen keinosiementämisestä.

Ehdotettu *3 momentti* koskisi eläimen haltijan hallussa olevien nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien, kettujen ja suomensupien keinosiementämistä eli käytännössä yksittäisten eläinten keinosiementämistä eläimen pitopaikassa. Tällaista keinosiementämistä saisi suorittaa eläimen haltija ja tämän palveluksessa oleva henkilö, jos siementäjä on suorittanut keinosiementämisen ammattitaitovaatimuksen sisältävän ammattitutkinnon osan eläinten keinosiemennyksestä. Tällainen tutkinto voisi olla esimerkiksi tuotantoeläinten hoidon ja hyvinvoinnin ammattitutkintoon sisältyvä osio eläinten keinosiementämisestä.

Ehdotetun *4 momentin* mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä keinosiementämisen ja alkionsiirron ammattitaitovaatimuksesta eri eläinlajien osalta.

1.3 Hevostalouselaki

Lain nimike. Lain nimike ehdotetaan muutettavaksi eläinkilpailulaiksi. Muutos on perusteltu sen vuoksi, että laissa ei ole enää säännöksiä muun muassa jalostuksesta tai tuonnista ehdotettujen muutosten tultua voimaan.

1 §. Soveltamisala. Hevostalouselain soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi lain *1 §:ssä* siten, että lakia sovellettaisiin ainoastaan hevosten kilpailutoimintaan. Koska eläinjalostustoiminnasta annettavaan lakiin kootaan ehdotuksen mukaan säännökset eläinten — hevoseläimet mukaan lukien — jalostukseen liittyvistä seikoista sekä muun muassa jalostukseen käytettävien eläinten kauppaan liittyvistä asiakirjoista sekä jalostukseen käytettävien eläinten ja niiden sukusolujen ja alkioiden tuonnista, hevoskilpailulaissa ei ole enää tarpeen säätää mainituista seikoista.

2 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Hevostalouselain *2 §:n* säännöstä lain suhteesta muuhun lainsäädäntöön ehdotetaan muutettavaksi siten, että hevostalouselain asemasta sovellettaisiin totopelien tuottojen käyttämisestä hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämiseen annettua lakia (1055/2001), jos siinä on hevostalousta poikkeavia säännöksiä. Hevoskilpailulakia sovellettaisiin siten toissijaisesti suhteessa edellä mainittuun lakiin. Koska hevostalouksessa ei enää säädettäisi muun muassa hevosten jalostukseen tai tuontiin liittyvistä seikoista, viittaus eläintautilakiin ja eläinsuojelulakiin ei ole enää laissa tarpeen.

3 §. Jalostustoiminnan järjestäminen. Hevostalouselain *3 §:ssä* säädetään ohjesäännöstä, kantakirjasta, kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä sekä hyväksymisen peruuttamisesta. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska mainituista seikoista säädettäisiin tähän hallituksen esitykseen sisältyvän eläinjalostustoiminnasta annettavan lain *3—5 ja 14 §:ssä*.

4 §. Syrjäntäkielto. Hevostalouselain *4 §:ssä* säädetään velvollisuudesta merkitä hevonen kantakirjaan, jos se täyttää jalostusohjesäännössä määrätyt kantakirjaan ottamisen edellytykset. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi,

koska asiasta säädettäisiin eläinjalostustoiminnasta annettavan lain 6 §:ssä.

5 §. Lupa. Hevostalouslain 5 §:ssä säädetään hevosten keinollisen lisäämisen luvanvaraisuudesta vastaavalla tavalla kuin voimassa olevan kotieläinjalostuslain 6 §:ssä. Koska keinollisen lisäämisen luvanvaraisuudesta ehdotetaan luovuttavaksi ja keinollisen lisäämisen pätevyysvaatimukset otettavaksi eläinsuojelulakiin, pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

6 §. Kilpailuja koskevat säännöt. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistetaan maa- ja metsätalousministeriön valvontatehtävää koskevat säännökset, koska hevostalouslain valvonnasta säädetään lain 11 §:ssä. Momentin kilpailusääntöjen sisältöä koskevaa säännöksen kirjoitusasua tarkistettaisiin, mutta säännöksen asialliseen sisältöön ei ehdoteta muutoksia.

Ehdotetun 2 momentin mukaan kilpailuja koskevat säännöt eivät saisi syrjiä muussa Euroopan talousalueen jäsenvaltiossa rekisteröityjä hevosia eivätkä muusta Euroopan talousalueen jäsenvaltiosta peräisin olevia hevosia. Syrjintäkieltoa koskevaa säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi voimassa olevaan lakiin verrattuna jälkimmäisellä syrjintäkiellolla. Ehdotus perustuu neuvoston direktiivin numero 90/428/ETY 3 artiklan 2 kohtaan ja vastaa sen sisältöä.

7 §. Syrjintäkiellon soveltaminen. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että syrjintäkiellon estämättä saataisiin palkintorahoista varata enintään 20 prosenttia jalostustoiminnan turvaamiseen, kehittämiseen ja parantamiseen. Mainittu prosenttiosuus on ollut koko hevostalouslain voimassaoloajan ollut mainittu 20 prosenttia, mikä on myös mainitun neuvoston direktiivin numero 90/428/ETY 4 artiklan mahdollistama enimmäismäärä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan hevostalouden keskusjärjestöjen tulisi toimittaa vuosittain maa- ja metsätalousministeriölle ensinnäkin selvitys niistä kilpailuista, jotka kuuluvat syrjimättömyysperiaatetta koskevan poikkeuksen piiriin. Keskusjärjestöjen tulisi lisäksi toimittaa ministeriölle selvitys jalostustoiminnan turvaamiseen, kehittämiseen ja parantamiseen tarkoitettujen varojen jakoperus-

teista. Esimerkiksi Suomen Hippos ry on hevostalouden keskusjärjestö. Ehdotus perustuu komission päätöksiin numerot 92/216/ETY ja 2009/712/EY. Vaikka säännös on uusi lain tasolla, keskusjärjestöt ovat toimittaneet mainitut tiedot maa- ja metsätalousministeriölle jo nykyisinkin komission päätösten perusteella eikä tehtävä olisi näin ollen niille uusi.

8 §. Jalostushevosten kauppa. Hevostalouslain 8 §:ssä säädetään myyjän velvollisuudesta antaa ostajalle jalostushevosen rekisteritodistus tai alkuperätodistus, kun jalostushevosia, niiden sukusoluja ja alkioita myydään asiallisesti vastaavalla tavalla kuin kotieläinjalostuslain 7 §:ssä. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska mainituista seikoista ehdotetaan säädettäväksi eläinjalostustoiminnasta annettavan lain 7 §:ssä.

9 §. Hevosten maahantuonti ja vienti. Hevostalouslain 9 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset hevosten ja näiden sukusolujen ja alkioiden maahantuonnista ja viennistä. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska jalostukseen käytettävien eläinten ja niiden sukusolujen ja alkioidentuonnista säädettäisiin eläinjalostustoiminnasta annettavan lain 8 §:ssä.

11 §. Viranomaiset. Hevostalouslain 11 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ehdotettua lain soveltamisalaa vastaavasti siten, että maa- ja metsätalousministeriö valvoisi hevosten kilpailutoimintaa kuten nykyisinkin. Koska hevoskilpailulaissa ei enää säädettäisi jalostuksesta, maahantuonnista, viennistä ja kaupasta, nämä poistettaisiin ministeriön valvontatehtävistä.

Pykälän 2 momentin sanamuotoa tarkennettaisiin siten, että maa- ja metsätalousministeriön oikeudesta saada virka-apua tarkastuksen suorittamisessa säädetään poliisilaissa (872/2011). Viittaus poliisilain numeroon muutettaisiin viittaukseksi vuoden 2014 alusta lukien voimaan tulevan poliisilain numeroon. Asiallisesti momenttiin ei ehdoteta muutoksia.

Pykälän 3 momentti kumottaisiin, koska hevoskilpailulaissa ei ehdotettujen muutosten jälkeen säädettäisi enää hevosten maahantuonnista ja keinollisesta lisäämisestä.

12 §. Tarkastusoikeus. Hevostalouselain 12 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että maa- ja metsätalousministeriöllä olisi oikeus saada hevoskilpailujen järjestäjältä tai tämän edustajalta kilpailutoiminnan valvomiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot ja suorittaa tarkastus tämän toimitiloissa. Säännös on välttämätön ministeriön valvontatehtävän hoitamiseksi. Tarkastusta ei saisi kuitenkaan suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Asiakirjoilla tarkoitettaisiin myös automaattisen tietojen käsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä aineistoa.

13 §. Laiton maahantuonti. Hevostalouselain 13 § ehdotetaan kumottavaksi, koska hevoskilpailulaissa ei enää säädettäisi hevosten tai sen sukusolujen ja alkioiden maahantuonnista. Mainituista seikoista säädettäisiin ehdotetussa laissa eläinjalostustoiminnasta.

15 §. Hevoskilpailurikkomus. Hevostalouselain 15 §:ää ehdotetaan muutettavaksi hevoskilpailulain ehdotettua soveltamisalaa vastaavaksi siten, että hevoskilpailurikkomuksesta voitaisiin tuomita hevoskilpailulain 6 ja 7 §:ssä tarkoitettuun, tahalliseen syrjintään syyllistynyt. Voimassa olevan hevostalouselain 6 ja 7 § koskevat hevoskilpailuja koskevia sääntöjä ja tältä osin hevostalouselain sisältyy jo nyt rangaistussäännös. Rangaistussäännöksestä poistettaisiin keinollista lisäämistä ja maahantuontia koskevat rangaistussäännökset, koska näistä seikoista ei enää säädettäisi hevoskilpailulaissa ehdotettujen muutosten voimaantulon jälkeen.

16 §. Palkkiot ja korvaukset. Hevostalouselain 16 §:n säännös valvontatehtävän suorittamisesta maksettavasta korvauksesta hevostalouden keskusjärjestöjen palveluksessa oleville henkilöille ehdotetaan kumottavaksi, koska hevoskilpailulakiin ei sisälly ehdotettujen muutosten jälkeen mainittua tehtävää hevostalouden keskusjärjestöille tai näiden palveluksessa oleville henkilöille.

Lisäksi ehdotetaan kumottavaksi hevostalouselain 2, 3 ja 5 luvun otsikko, koska mainittuihin lukuihin sisältyvät pykälät kumottaisiin.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

Ehdotetulla lailla eläinjalostustoiminnasta kumottaisiin kotieläinjalostuslaki (794/1993).

Eläinjalostustoiminnasta annettavan lain ja hevostalouselain muuttamisesta annettavan lain siirtymäsäännösten nojalla kotieläinjalostuslain tai hevostalouselain nojalla tehty päätös kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä jäisi edelleen voimaan. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että nykyisin kantakirjaa pitäväksi hyväksytyjen yhteisöjen toiminta jatkuisi ilman katkoa eikä näiden yhteisöjen tarvitsisi hakea uudelleen hyväksymistä Elintarviketurvallisuusvirastolta.

Eläinsuojelulain siirtymäsäännöksen mukaan myös kotieläinjalostuslain tai hevostalouselain nojalla tehty päätös luvasta keinollisen lisäämiseen harjoittamiseen oikeuttaisi edelleen tekemään eläinsuojelulain muutoksen voimaan tullessa voimassa olevan myönnetyn luvan mukaista eläinten keinollista lisäämistä. Jos siis esimerkiksi eläimen haltijalla olisi lupa esimerkiksi nautojen keinosiementämiseen eläimen pitopaikassa, tämä voisi edelleen suorittaa mainittua nautojen keinosiementämistä eläinsuojelulain muutoksen tultua voimaan ja huolimatta eläinsuojelulakiin ehdotetusta eläinten keinollisen lisäämisen kelpoisuutta säännöstä.

Ennen eläinjalostustoiminnasta annettavan lain ja hevostalouselain muutoksen voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin sovellettaisiin eläinjalostustoiminnasta annettavan lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä. Jos maa- ja metsätalousministeriössä on lain tullessa voimaan vireillä esimerkiksi hakemus kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä, asian käsittely saatettaisiin loppuun maa- ja metsätalousministeriössä, missä myös tehtäisiin päätös hakemuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Hallituksen esitykseen sisältyvällä lailla eläinjalostustoiminnasta kumottaisiin perustuslain näkökulmasta ongelmallisena pidetty kotieläinjalostuslaki. Kotieläinjalostuslakiin

sisältyy lukuisia valtuussäännöksiä antaa laki tarkempia määräyksiä maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä. Lisäksi esimerkiksi jalostusaineksen tuonnin osalta laissa ei ole lainkaan perussäännöstä, vaan jalostusaineksen tuontia koskeva sääntely sisältyy ainoastaan maa- ja metsätalousministeriön asiasta antamaan päätökseen. Eläinjalostustoiminnasta annettavassa laissa nostettaisiin lain tasolle sellaisia säännöksiä, joista tällä hetkellä säädetään ainoastaan maa- ja metsätalousministeriön päätös- ja asetustasolla, vaikka perustuslain näkökulmasta katsottuna asia edellyttäisi lain tasoista perussäännöstä. Kotieläinjalostuslain valtuussäännökset eivät täytä myöskään perustuslain 80 §:n ja perustuslakivaliokunnan lausuntojen edellytyksiä asetuksenantovaltuuksien sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta (esimerkiksi PeVL 25/2005 vp, PeVL 37/2005 vp ja PeVL 34/2009 vp). Eläinjalostuslakia koskevassa ehdotuksessa on kiinnitetty huomiota asetuksenantovaltuuksien tarkkarajaisuuteen eikä eläinten jalostusta koskevassa lainsäädännössä näin ollen olisi enää mainitun lain voimaantullessa voimassa hyvin avoimia valtuuksia antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston tai maa- ja metsätalousministeriön asetuksilla.

Eläinjalostustoiminnasta annettavan lain soveltamisalan osalta ehdotetaan, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin niistä eläinlajeista, jotka kuuluvat lain soveltamisalaan. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksenantovaltaa on rajattu siten, että ministeriön asetus voitaisiin antaa ottaen huomioon mitä eläinten jalostustoimintaa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä sekä eläintauteja, eläinten ja ihmisten välillä tarttuvia tauteja, eläinsuojelua ja maata-

loustukia koskevassa kansallisessa lainsäädännössä edellytetään. Tältä osin ehdotus noudattaa eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain säännöksiä ja säännöksessä on otettu huomioon perustuslakivaliokunnan eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain käsittelyn yhteydessä antama lausunto ehdotetun kaltaisen sääntelyn asianmukaisuudesta ja hyväksyttävyydestä (PeVL 34/2009 vp).

Tarkastusoikeutta koskevan säännöksen osalta on otettu huomioon perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö tarkastuksen rajamisesta siten, ettei tarkastusta voisi suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa (esimerkiksi PeVL 5/2010 vp, PeVL 15/2008 ja PeVL 18/2006 vp), sekä viittauksen tarpeellisuudesta hallintolain 39 §:ään (esimerkiksi PeVL 5/2010 vp). Lisäksi on otettu huomioon perustuslakivaliokunnan kanta siitä, ettei valituslupajärjestelmän laajentamiseen ole enää perusteita suhtautua lähtökohtaisesti pidättyvästi (PeVL 32/2012 vp).

Esitystä valmistellessa on otettu huomioon perustuslakivaliokunnan lausunnoissa edellytetty säädöstason arviointi kokonaisuudessaan sekä kiinnitetty huomiota toimijoiden oikeusturvaan ja sääntelyn oikeasuhtaisuuteen. Esityksellä pyritään nimenomaan poistamaan niitä perustuslaillisia ongelmia, joita eläinjalostusta koskevassa sääntelyssä tällä hetkellä on.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset.

1

Laki**eläinjalostustoiminnasta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään jalostukseen käytettävistä eläimistä pidettävästä kantakirjasta ja sitä pitävästä yhteisöstä, jalostukseen käytettäviä eläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskevista asiakirjoista sekä niiden tuonnista. Mitä tässä laissa säädetään kantakirjasta, koskee myös kantakirjaa vastaavaa rekisteriä.

Eläinlajeista, joista kantakirjaa pidetään, sekä eläinlajeista, joiden jalostukseen käytettäviä eläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskevia asiakirjoja ja joiden tuontia tämä laki koskee, säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella ottaen huomioon, mitä eläinten jalostustoimintaa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä sekä eläintauteja, eläinten ja ihmisten välillä tarttuvien tauteja, eläinsuojelua ja maataloustukia koskevassa kansallisessa lainsäädännössä edellytetään.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jos eläinsuojelulaissa (247/1996), eläintautilaissa (441/2013) tai eläintunnistusjärjes-

telmästä annetussa laissa (238/2010) on tästä laista poikkeavia säännöksiä, niitä sovelletaan tämän lain asemasta.

2 luku

Kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksyminen, ohjesääntö ja kantakirja

3 §

Kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksyminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi hakemuksesta hyväksyä julkisoikeudellisen tai yksityisoikeudellisen yhteisön 1 §:n nojalla annetussa asetuksessa mainitun eläinlajin rodun kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi, jos yhteisöllä on kantakirjan pitäjän tehtävien tehokkaaksi hoitamiseksi riittävä asiantuntemus sekä hallinnolliset ja taloudelliset edellytykset. Kantakirjaa pitävällä yhteisöllä tulee lisäksi olla käytettävissään kyseisen rodun parantamiseen tähtäävän jalostusohjelman toteuttamisen tai rodun säilymisen kannalta riittävää eläinmäärää koskevat tiedot.

Hakemukseen on liitettävä selvitys 1 momentissa tarkoitetuista seikoista sekä ehdotus rotua tai linjaa koskevaksi ohjesäännöksi. Jos hakemus koskee kantakirjan pitämistä sellaiseen rotuun kuuluvista eläimistä, joille on hyväksytty rodun alkuperää koskeva kantakirja, hakijan tulee lisäksi osoittaa noudattavansa rodun alkuperää koskevaa kantakirjaa pitävän yhteisön vahvistamia periaat-

teita. Hakemukseen tulee lisäksi liittää selvitys siitä, miten varmistetaan eläintenpitäjien yhdenvertainen kohtelu kantakirjaa pidettäessä.

Edellytykset täyttävä hakija tulee hyväksyä kyseisen rodun kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi. Hyväksyminen voidaan kuitenkin evätä, jos jokin toinen yhteisö on hyväksytty pitämään kantakirjaa kyseisestä rodusta ja hakijan hyväksyntä vaarantaisi rodun parantamisen tai säilymisen taikka aiemmin hyväksytyyn kantakirjaa pitävän yhteisön toiminnan, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

Tietyn hevoseläimen rodun kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksyminen voidaan lisäksi evätä, jos kyseiseen rotuun kuuluva hevoseläin voidaan merkitä sellaiseen kantakirjaan, jota pitää Suomessa aiemmin kantakirjan pitäjäksi hyväksytty yhteisö, joka noudattaa toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai valtiossa, joka Euroopan unionin sisämarkkinoiden toimintaa koskevaa Euroopan unionin lainsäädäntöä sovellettaessa rinnastetaan Euroopan unionin jäsenvaltioon Euroopan unionin ja kyseisen valtion välillä tehdyn sopimuksen perusteella (*jäsenvaltio*), olevan kyseisen rodun alkuperää koskevaa kantakirjaa pitävän yhteisön vahvistamia periaatteita.

Kantakirjaa pitävä yhteisö on velvollinen viipymättä ilmoittamaan Elintarviketurvallisuusvirastolle toiminnassaan tapahtuvista olennaisista muutoksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen perusteista sekä siinä noudatettavasta menettelystä.

4 §

Ohjesääntö

Kantakirjaa pitävän yhteisön tulee laatia rotua tai linjaa koskeva ohjesääntö, joka sisältää:

- 1) selvityksen rodun tai linjan jalostusavoitteista;
- 2) määritelmän rodun tai linjan ominaispiirteistä;

3) tiedot eläinten yksilöintiä, polveutumista sekä tuotos- ja tulostietojen hyödyntämistä koskevista järjestelmistä;

4) tiedot kantakirjan rakenteesta ja jaotellusta;

5) selvityksen siitä, millä perusteilla eläin merkitään kantakirjaan;

6) tiedot eläimen jalostusarvon tai valintatyön perustavoitteiden määrittelyssä käytettävistä arviointimenetelmistä.

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy ohjesäännön tehdessään päätöksen kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisestä. Jos ohjesääntöä muutetaan, muutos tulee saattaa Elintarviketurvallisuusviraston hyväksyttäväksi ennen muutetun ohjesäännön ottamista käyttöön.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ohjesäännön sisällöstä.

5 §

Kantakirja ja sen pitäminen

Kantakirjaa pitäväksi hyväksytyyn yhteisön tulee pitää kantakirjaa.

Kantakirjan tulee sisältää eläimen tunnistamisen kannalta olennaiset tiedot, eläimen polveutumistiedot sekä eläimen jalostusarvoa tai suorituksia kuvaavat tiedot.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaan eri eläinlajeista merkittävistä tiedoista.

6 §

Eläimen merkitseminen kantakirjaan

Eläin on hakemuksesta merkittävä kantakirjaan, jos se täyttää ohjesäännössä rodulle asetetut vaatimukset.

Kantakirjaan on hakemuksesta merkittävä myös sellainen eläin, joka on merkitty Euroopan unionin eläinjalostusta koskevien säännösten mukaisesti kyseisestä rodusta tai linjasta pidettävään kantakirjaan muussa jäsenvaltiossa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaan merkitsemisestä eri eläinlajien osalta.

3 luku

Jalostukseen käytettäviin eläimiin ja niiden sukusoluihin ja alkioihin liittyvät asiakirjat sekä niiden tuonti

7 §

Polveutumistodistus ja tunnistusasiakirja

Kun jalostukseen käytettäviä eläimiä taikka niiden sukusoluja tai alkioita myydään, ostetaan, välitetään tai luovutetaan vastikkeetta jäsenvaltiossa tai jäsenvaltioiden välillä tai tuodaan muualta kuin toisesta jäsenvaltiosta maahan, mukana on oltava Euroopan unionin lainsäädännön mukainen polveutumistodistus tai tunnistusasiakirja.

Kantakirjaa pitävän yhteisön on annettava polveutumistodistus ja tunnistusasiakirja. Jos kyse on sukusoluista tai alkiosta, polveutumistodistuksen voi antaa myös Euroopan unionin eläinten terveyttä koskevan lainsäädännön mukaisesti hyväksytty keinollista lisäämistä harjoittava toimija niiden tietojen perusteella, jotka kantakirjaa pitävä yhteisö on antanut.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä polveutumistodistuksen sisällöstä.

8 §

Jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuonti

Tuotaessa muu elävä jalostukseen käytettävä eläin kuin hevoseläin muusta kuin jäsenvaltiosta maahan eläimen tulee olla merkitty Euroopan unionin eläinjalostusta koskevan lainsäädännön mukaisesti hyväksytyn, muussa kuin jäsenvaltiossa toimivan yhteisön ylläpitämään kantakirjaan.

Tuotaessa elävä jalostukseen käytettävä eläin muusta kuin jäsenvaltiosta maahan, tullille on esitettävä eläimen polveutumistodistus tai tunnistusasiakirja, osoitus siitä, että eläin merkitään kantakirjaan tai lausunto eläimen kantakirjaan merkitsemisen vaatimusten täyttymisestä sekä 1 momentissa tarkoitettu tieto. Jos maahantuotava jalostuk-

seen käytettävä eläin on kantava, tullille on lisäksi esitettävä todistus eläimen tiineydestä.

Tuotaessa jalostukseen käytettävän eläimen sukusoluja tai alkioita muusta kuin jäsenvaltiosta maahan tullille on esitettävä sukusolujen tai alkioiden polveutumistodistus sekä tarvittavat selvitykset luovuttajaeläimen arvioinnista. Tuotaessa muun jalostukseen käytettävän eläimen kuin hevoseläimen sukusoluja tai alkioita maahan, tullille tulee lisäksi esittää selvitys siitä, että luovuttajaeläin on merkitty Euroopan unionin eläinjalostusta koskevan lainsäädännön mukaisesti hyväksytyn, muussa kuin jäsenvaltiossa toimivan yhteisön pitämään kantakirjaan. Tuotaessa hevoseläimen sukusoluja tai alkioita maahan, tullille tulee esittää lausunto siitä, että luovuttajahevonen täyttää kantakirjaan merkitsemiselle asetetut vaatimukset.

Elintarviketurvallisuusvirasto antaa polveutumista ja kotieläinjalostusta koskevien vaatimusten vahvistamisesta tiettyjen eläinten siemennesteen tuontia varten annetussa komission päätöksessä 96/509/EY tarkoitetun todistuksen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuontiin liittyvistä tarvittavista selvityksistä sekä niiden sisällöstä eri eläinlajien osalta.

4 luku

Viranomaiset

9 §

Maa- ja metsätalousministeriö

Tämän lain ja Euroopan unionin eläinjalostusta koskevan lainsäädännön täytäntöönpanon ja noudattamisen yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

10 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja valvoo eläinten jalostus-

toimintaa. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa lisäksi kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymiseen sekä tämän lain säännösten valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin jäljempänä säädetään.

11 §

Tulli

Tulli suorittaa jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuontiin ja sen valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin jäljempänä säädetään.

5 luku

Valvonta ja hallinnolliset pakkokeinot

12 §

Valvonta

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo kantakirjaa pitävän yhteisön toimintaa tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisessa.

Jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuontia valvoo Elintarviketurvallisuusviraston lisäksi tulli.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää valvonnassa apunaan aluehallintovirastoa.

13 §

Tarkastusoikeus

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus tarkastaa kantakirjaa pitävän yhteisön toiminnan valvomiseksi tämän toimitiloja sekä saada tältä tai tämän edustajalta tarkastuksen suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Asiakirjoilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä aineistoa.

Kantakirjaa pitävän yhteisön tai tämän edustajan on Elintarviketurvallisuusviraston pyynnöstä annettava tarpeellinen apu tarkastuksen suorittamisessa.

Tarkastuksen toimeenpanossa noudatetaan, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

14 §

Kantakirjaa pitävän yhteisön hyväksymisen peruuttaminen

Jos kantakirjaa pitävä yhteisö ei täytä hyväksymisen edellytyksiä tai laiminlyö tai rikkoo toimintaansa koskevia tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia, Elintarviketurvallisuusviraston on annettava yhteisölle kirjallinen korjauskehoitus. Elintarviketurvallisuusviraston on asetettava korjauskehotuksessa kantakirjaa pitävälle yhteisölle määräaika, jonka kuluessa havaitut puutteet, laiminlyönnit tai rikkomukset on korjattava, jollei määräajan asettaminen ole ilmeisen tarpeetonta.

Jos kantakirjaa pitävä yhteisö ei korjaa hyväksymisen edellytyksiä koskevaa puutetta korjauskehotuksessa asetetussa määräajassa, Elintarviketurvallisuusviraston on peruutettava yhteisön hyväksyminen kokonaan tai osittain. Elintarviketurvallisuusviraston on peruutettava hyväksyminen kokonaan tai osittain myös siinä tapauksessa, että kantakirjaa pitävä yhteisö ei korjaa toimintavelvollisuuksiensa laiminlyöntiä tai rikkomusta asetetussa määräajassa ja kyseessä on yhteisöä koskevien vaatimusten kokonaisuuden kannalta olennainen ja vakava virhe tai laiminlyönti.

15 §

Käytön kieltäminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi kieltää jalostukseen käytettäväksi tarkoitettujen eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden käytön jalostustoimintaan, jos ne eivät täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia.

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus saada tässä pykälässä tarkoitettua kiellon määrittämiseksi tarpeelliset tiedot jalostustoimintaa harjoittavalta ja jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuojalta, jos on syytä epäillä,

etteivät ne täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia.

Kielto on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puute on mahdollista poistaa. Kielto on viipymättä peruutettava puutteen tultua korjatuksi. Kieltoa on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen kiellä päätöksen täytäntöönpanoa tai määrää sitä keskeyttäväksi.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi asettaa kiellon noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakolaissa (1113/1990).

6 luku

Erinäiset säännökset

16 §

Rekisteri kantakirjaa pitävistä yhteisöistä

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää rekisteriä kantakirjaa pitävistä yhteisöistä. Rekisteri on osa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettua maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmää. Rekisteriin ja asiakirjoihin sovelletaan mainittua lakia, ellei tässä laissa toisin säädetä.

Rekisteriin merkitään päivä, jona yhteisö on hyväksytty kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi, kantakirjaa pitävän yhteisön yhteystiedot, tiedot siitä, mistä eläinlajista tai rodusta ja linjasta yhteisö on hyväksytty pitämään kantakirjaa sekä tiedot toiminnan lopettamisesta tai hyväksymisen peruuttamisesta. Jos kantakirjaa pidetään hevoseläimestä, rekisteriin merkitään lisäksi tieto siitä, missä jäsenvaltiossa pidetään rodun alkuperää koskevaa kantakirjaa. Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee kantakirjaa pitävistä yhteisöistä sähköisesti luettelon, jossa on edellä tarkoitettut, Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyt tiedot.

Poiketen siitä, mitä maaseutuhallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 12 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä, tässä pykä-

lässä tarkoitettut tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun kantakirjaa pitävä yhteisö on ilmoittanut toiminnan lopettamisesta tai hyväksyminen on peruutettu.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteritietojen merkitsemisessä ja luettelon julkaisemisessa noudatettavasta menettelystä.

17 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin ja tietojen luovuttaminen

Elintarviketurvallisuusvirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valtion viranomaiselta sellaisia kantakirjaa pitävää yhteisöä tai kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hakevaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muuta tämän lain säännösten noudattamisen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tässä laissa tarkoitettun asian käsittelemiseksi välttämättömiä.

Tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja kantakirjaa pitävän yhteisön tai kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hakevan taloudellisesta asemasta ja liike- tai ammatillisuudesta saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

Elintarviketurvallisuusvirasto saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Euroopan unionin asianomaiselle toimielimelle, muutoin salassa pidettävän, tämän lain toimeenpanossa saadun tiedon, joka on tarpeen valvottaessa, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

18 §

Päätöksen maksullisuus

Elintarviketurvallisuusviraston tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä perittävästä maksusta säädetään valtion maksuperusteissa (150/1992). Edellä 14 ja 15 §:ssä tarkoitettu päätös on maksuton.

19 §

Virka-apu

Elintarviketurvallisuusviraston oikeudesta saada virka-apua tarkastuksen suorittamisessa säädetään poliisilaissa (872/2011).

20 §

Eläinjalostusrikkomus

Joka tahallaan rikkoo 6 §:ssä säädettyä velvollisuutta merkitä eläin kantakirjaan, 7 §:n 2 momentissa säädettyä velvollisuutta antaa polveutumistodistus ja tunnistusasiakirja tai 15 §:ssä tarkoitettua kieltoa, on tuomittava *eläinjalostusrikkomuksesta* sakkoon.

21 §

Muutoksenhaku

Elintarviketurvallisuusviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee 14 tai 15 §:ssä tarkoitettua päätöstä, saa ha-

kea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen muussa asiassa saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Elintarviketurvallisuusviraston maksua koskevan päätöksen muutoksenhausta säädetään valtion maksuperustelain 11 b §:ssä.

22 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan kotieläinjalostuslaki (794/1993).

23 §

Siirtymäsäännökset

Kotieläinjalostuslain nojalla tehty päätös kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä jää edelleen voimaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

2

Laki**eläinsuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään eläinsuojelulakiin (247/1996) siitä lailla 1430/2006 kumotun 29 §:n tilalle uusi 29 § seuraavasti:

29 §

Kelpoisuus eläinten keinolliseen lisäämiseen

Nautoja, sikoja, lampaista, vuohia ja hevoseläimiä saa keinosiementää henkilö, joka on suorittanut kyseisen eläinlajin osalta keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon. Naudoille ja hevoseläimille tehtävää alkionsiirtoa saa tehdä henkilö, joka on suorittanut keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon sekä kyseisen eläinlajin osalta siihen liittyvän alkionsiirron ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon osan.

Kettuja ja suomensupia saa keinosiementää henkilö, joka on suorittanut kyseisen eläinlajin osalta keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon.

Eläimen haltijan hallussa olevan naudan, sian, lampaan, vuohen, ketun ja suomensupin

saa keinosiementää eläimen haltija ja tämän palveluksessa oleva, jos siementäjä on suorittanut kyseisen eläinlajin keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon osan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä keinosiementämisen ja alkionsiirron ammattitaitovaatimuksista eri eläinlajien osalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa oleva kotieläinjalostuslain (794/1993) tai hevos-
talouseläinjalostuslain (796/1993) nojalla myönnetty lupa eläinten keinolliseen lisäämiseen oikeuttaa edelleen tämän lain tultua voimaan tekemään myönnetyn luvan mukaista eläinten keinollista lisäämistä.

3

Laki**hevostalouden muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan hevostaloudenlain (796/1993) 2 luvun otsikko, 3 ja 4 §, 3 luvun otsikko, 5 §, 5 luvun otsikko, 8, 9, 13, ja 16 §, sellaisina kuin niistä ovat 5 § laissa 641/1996 ja 9 ja 13 § laissa 1208/1994, *muutetaan* lain nimike, 1, 2 ja 6 §, 7 §:n 2 momentti, 11, 12 ja 15 §, sellaisina kuin niistä ovat 1 § laissa 1208/1994, 11 § osaksi laissa 1208/1994 ja 15 § laeissa 730/1995 ja 670/1999, sekä *lisätään* 7 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Hevoskilpailulaki

1 §

Sovelletamisala

Tätä lakia sovelletaan hevoseläinten, jäljempänä *hevosten*, kilpailutoimintaan.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jos totopelin tuottojen käyttämisestä hevoskasvatukseen ja hevosurheilun edistämisestä annetussa laissa (1055/2001) on tästä laista poikkeavia säännöksiä, niitä sovelletaan tämän lain asemasta.

6 §

Kilpailuja koskevat säännöt

Kilpailuja koskevien sääntöjen tulee sisältää kilpailuun osallistumisen enimmäis- tai vähimmäisvaatimukset, kilpailun arvostelun sekä kilpailusta saatavat palkinnot.

Säännöt eivät saa olla muussa Euroopan talousalueen jäsenvaltiossa rekisteröityjä ei-

vätkä muusta Euroopan talousalueen jäsenvaltiosta peräisin olevia hevosia syrjiviä.

7 §

Syrjintäkiellon soveltaminen

Syrjintäkiellon estämättä saadaan palkintorahoista varata enintään 20 prosenttia jalostustoiminnan turvaamiseen, kehittämiseen ja parantamiseen.

Hevostalouden keskusjärjestöjen tulee toimittaa vuosittain maa- ja metsätalousministeriölle selvitys 1 momentissa tarkoitetuista kilpailuista ja 2 momentissa tarkoitettujen varojen jakoperusteista.

11 §

Viranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo hevosten kilpailutoimintaa.

Maa- ja metsätalousministeriön oikeudesta saada tarvittaessa virka-apua tarkastuksen suorittamisessa säädetään poliisilaissa (872/2011).

12 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus saada hevoskilpailujen järjestäjältä tai tämän edustajalta kilpailutoiminnan valvomiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot sekä suorittaa tarkastus tämän toimitiloissa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Asiakirjoilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä aineistoa.

15 §

Hevoskilpailurikkomus

Joka tahallaan syyllistyy 6 tai 7 §:ssä säädettyyn syrjintään, on tuomittava *hevoskilpailurikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaan tuloa tehty päätös kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä jää edelleen voimaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 2013

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

JUTTA URPILAINEN

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

2

Laki

eläinsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään eläinsuojelulakiin (247/1996) siitä lailla 1430/2006 kumotun 29 §:n tilalle uusi 29 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

Kelpoisuus eläinten keinolliseen lisäämiseen

Nautoja, sikoja, lampaista, vuohia ja hevoseläimiä saa keinosiementää henkilö, joka on suorittanut kyseisen eläinlajin osalta keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon. Naudoille ja hevoseläimille tehtävää alkionsiirtoa saa tehdä henkilö, joka on suorittanut keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon sekä kyseisen eläinlajin osalta siihen liittyvän alkionsiirron ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon osan.

Kettuja ja suomensupia saa keinosiementää henkilö, joka on suorittanut kyseisen eläinlajin osalta keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon.

Eläimen haltijan hallussa olevan naudat, sian, lampaan, vuohen, ketun ja suomensupin saa keinosiementää eläimen haltija ja tämän palveluksessa oleva, jos siementäjä on suorittanut kyseisen eläinlajin keinosiementämisen ammattitaitovaatimukset sisältävän tutkinnon osan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä keinosiementämisen ja alkionsiirron ammattitaitovaatimuksista eri eläinlajien osalta.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

Tämän lain voimaan tullessa voimassa oleva kotieläinjalostuslain (794/1993) tai hevostalouseläinlain (796/1993) nojalla myönnetty lupa eläinten keinolliseen lisäämiseen oikeuttaa edelleen tämän lain tultua voimaan tekemään myönnetyn luvan mukaista eläinten keinollista lisäämistä.

3

Laki

hevostalouseläinlain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan hevostalouseläinlain (796/1993) 2 luvun otsikko, 3 ja 4 §, 3 luvun otsikko, 5 §, 5 luvun otsikko, 8, 9, 13, ja 16 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 5 § laissa 641/1996 ja 9 ja 13 § laissa 1208/1994,
muutetaan lain nimike, 1, 2 ja 6 §, 7 §:n 2 momentti, 11, 12 ja 15 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 1 § laissa 1208/1994, 11 § osaksi laissa 1208/1994 ja 15 § laeissa 730/1995 ja 670/1999, sekä
lisätään 7 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Hevostalouseläinlaki

Hevoskilpailulaki

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan hevoseläinten (jäljempänä hevosten) *jalostus- ja* kilpailutoimintaan *sekä* hevosten ja näiden alkioiden ja sukusolujen käsittelyyn, kauppaan, maahan tuontiin ja vientiin.

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan hevoseläinten, jäljempänä *hevosten*, kilpailutoimintaan.

Voimassa oleva laki

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Tämän lain säännösten estämättä sovelletaan kuitenkin:

- 1) eläintautilakia (55/80);
- 2) eläinsuojelulakia (91/71); ja
- 3) arpajaislain (491/65) säännöksiä varojen hankkimisesta hevoskasvatukseen edistämiseen ja hevoturheilun tukemiseen.

2 luku

Jalostustoiminta

3 §

Jalostustoiminnan järjestäminen

Hevosen polveutumista ja jalostusarvoa koskevien tietojen rekisteröimistä varten voidaan perustaa kantakirjoja tai vastaavia rekistereitä (kantakirja). Kantakirjan pitäjänä saa toimia maa- ja metsätalousministeriön hyväksymä jalostustoimintaa harjoittava yhteisö (jalostusjärjestö) taikka ministeriön määräämä viranomainen.

Yhteisö on hyväksyttävä kantakirjan pitäjäksi, jos se huolehtii asianmukaisesti hevosten koskevien tietojen rekisteröinnistä ja edistää jalostustoimintaa ja täyttää muut maa- ja metsätalousministeriön määräämät hyväksymisen edellytykset. Hyväksyminen voidaan peruuttaa, jos hyväksymisen edellytyksiä ei enää ole olemassa tai jos yhteisön toiminnasta on annettu vääriä tai harhaanjohtavia tietoja.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset kantakirjan pitämisen edellytyksistä ja jalostusjärjestön hyväksymisestä. Ministeriö vahvistaa jalostusjärjestön esityksestä myös kunkin hevosrodun jalostusohjesäännön. Ohjesäännössä määrätään hevosen perinnöllisen arvon määrittämisestä, hevosen kantakirjaan hyväksymisen vaatimuksista, rekisteritodistuksesta ja alkuperätodistuksesta.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jos totopelin tuottojen käyttämisestä hevoskasvatukseen ja hevoturheilun edistämiseksi annetussa laissa (1055/2001) on tästä laista poikkeavia säännöksiä, niitä sovelletaan tämän lain asemasta.

(kumotaan)

(kumotaan)

4 § (kumotaan)

Syrjäntäkielto

Hevosta ei saa kieltäytyä merkitsemästä kantakirjaan, jos se täyttää jalostusohjesäännössä määrätyt kantakirjaan ottamisen edellytykset.

3 luku (kumotaan)

Keinollinen lisääminen

5 § (kumotaan)

Lupa

Hevosten keinollista lisäämistä saa harjoittaa vain maa- ja metsätalousministeriön luvalla tai määräämin edellytyksin. Keinollisella lisäämisellä tarkoitetaan keinosiemennystoimintaa tai alkionsiirtotoimintaa. Keinosiemennystoiminnalla tarkoitetaan siemenesteen keräämistä, käsittelyä, säilyttämistä ja hevosten keinosiementämistä. Alkionsiirtotoiminnalla tarkoitetaan alkioden tai munasolujen keräämistä, käsittelyä, säilytystä ja siirtoa eläimestä toiseen. Ministeriö voi määrätä, että eräät keinosiemennys- tai alkionsiirtotoimintaan kuuluvat toiminnot ovat myös erikseen luvanvaraisia.

Lupa myönnetään määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Lupa voidaan peruuttaa, jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä tai eläintautilain nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia, jos lupaehtoja ei noudateta tai jos toiminnasta on annettu vääriä tai harhaanjohtavia tietoja.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkempia määräyksiä keinollisessa lisäämisessä noudatettavista vaatimuksista ja luvan saamisen ehdoista. Ne voivat koskea jalostustavoitteita, toimitiloja ja ammattitaitovaatimuksia. Lisäksi on noudatettava ministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston määräyksiä sukusolujen ja alkioden laadusta, eläintautien vastustamisesta ja näihin liittyvästä toiminnan järjestämisestä.

6 §

Kilpailuja koskevat säännöt

Maa- ja metsätalousministeriön asiana on valvoa, että hevoskilpailuja koskevat säännöt eivät ole ristiriidassa Euroopan talousaluetta (ETA) koskevien säännösten ja muiden Suomen hyväksymien kansainvälisten sopimusten kanssa. Sääntöjen tulee koskea kilpailuihin osallistumiselle asetettavia enimmäis- tai vähimmäisvaatimuksia, kilpailujen arvostelamista ja palkintoja, joita kilpailuista saattaa kertyä.

Kilpailusäännöt eivät saa olla Suomessa eivätkä, 7 §:ssä säädetyin poikkeuksin, myöskään muualla Euroopan talousalueella rekisteröityjä hevosia syrjiviä.

7 §

Syrjintäkiellon soveltaminen

Syrjintäkiellon estämättä saadaan palkintorahoista maa- ja metsätalousministeriön määräämä osuus varata jalostustoiminnan turvaamiseen, kehittämiseen ja parantamiseen.

5 luku

Kauppa

8 §

Jalostushevosten kauppa

Myytäessä jalostushevosia, niiden alkioita ja sukuoluja tulee myyjän antaa ostajalle jalostushevosen rekisteritodistus tai alkuperätodistus. Todistuksen tulee olla kantakirjan pitäjän tai viranomaisen antama.

6 §

Kilpailuja koskevat säännöt

Kilpailuja koskevien sääntöjen tulee sisältää kilpailuun osallistumisen enimmäis- tai vähimmäisvaatimukset, kilpailun arvostelamisen sekä kilpailusta saatavat palkinnot.

Kilpailuja koskevat säännöt eivät saa syrjiä muussa Euroopan talousalueen jäsenvaltiossa rekisteröityjä hevosia eivätkä muusta Euroopan talousalueen jäsenvaltiosta peräisin olevia hevosia.

7 §

Syrjintäkiellon soveltaminen

Syrjintäkiellon estämättä saadaan palkintorahoista varata enintään 20 prosenttia jalostustoiminnan turvaamiseen, kehittämiseen ja parantamiseen.

Hevostalouden keskusjärjestöjen tulee toimittaa vuosittain maa- ja metsätalousministeriölle selvitys 1 momentissa tarkoitetuista kilpailuista ja 2 momentissa tarkoitettujen varojen jakoperusteista.

(kumotaan)

(kumotaan)

9 §

(kumotaan)

Hevosten maahantuonti ja vienti

Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset hevosten sekä näiden alkioiden ja sukusolujen maahantuonnista ja viennistä.

11 §

Viranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo hevosten jalostusta, maahantuontia, vientiä, kauppaa ja kilpailutoimintaa. Ministeriön ohella tullilaitos valvoo 9 §:ssä tarkoitettua maahantuontia ja vientiä.

Ministeriöllä on oikeus tarvittaessa saada virka-apua muilta viranomaisilta.

Hevostalouden keskusjärjestöjä voidaan käyttää apuna maahantuonnin ja keinollisen lisäämisen valvontatehtävissä.

12 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä tai sille virka-apua antavalla viranomaisella on oikeus valvontaa varten tarkastaa 5 §:ssä tarkoitettua toimintaa ja kirjanpitoa.

13 §

Laiton maahantuonti

Jos hevosen taikka sen sukusolujen tai alkioiden maahantuonti ei ole 9 §:n nojalla sallittua, hevonen taikka sukusolut tai alkiot on palautettava. Sukusolut tai alkiot voidaan myös hävittää. Maahantuoja vastaa palautus- ja hävittämiskustannuksista.

11 §

Viranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö valvoo hevosten kilpailutoimintaa.

Maa- ja metsätalousministeriöllä on tarvittaessa oikeus saada virka-apua tarkastuksen suorittamisessa siten kuin poliisilaissa (872/2011) säädetään.

12 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus saada hevostarkastusjärjestäjältä tai tämän edustajalta kilpailutoiminnan valvomiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot sekä suorittaa tarkastus tämän toimitiloissa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. +Asiakirjoilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä aineistoa.

(kumotaan)

15 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan laiminlyö mitä 5 §:ssä on säädetty eläinten keinollisesta lisäämisestä tai syyllistyy laittomaan maahantuontiin taikka 4, 6 ja 7 §:ssä säädettyyn syrjintään, on tuomittava, jollei toista muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *hevostalousrikkomuksesta* sakkoon.

Ilmoitus 1 momentissa tarkoitetun menettelyn saattamiseksi syyteharkintaan voidaan jättää tekemättä sellaisesta rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä vähäisenä.

16 §

Palkkiot ja korvaukset

Hevostalouden keskusjärjestöjen palveluksessa oleville henkilöille voidaan suorittaa valvontatehtävistä palkkiota ja kustannusten korvausta valtion talousarvion rajoissa. Palkkioiden ja korvausten suorittamisesta ja perusteista määrää maa- ja metsätalousministeriö.

15 §

Hevoskilpailurikkomus

Joka tahallaan syyllistyy 6 tai 7 §:ssä säädettyyn syrjintään on tuomittava *hevoskilpailurikkomuksesta* sakkoon.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Hevostalouslain nojalla tehty päätös kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä jää edelleen voimaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.
